

DECYZJE

DECYZJA KOMISJI

z dnia 13 lipca 2011 r.

w sprawie pomocy państwa C 6/08 (ex NN 69/07) wdrożonej przez Finlandię na rzecz Ålands Industrihus Ab

(notyfikowana jako dokument nr C(2011) 4905)

(Jedynie teksty w języku fińskim i szwedzkim są autentyczne)

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

(2012/252/UE)

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 108 ust. 2 akapit pierwszy,

uwzględniając Porozumienie o Europejskim Obszarze Gospodarczym, w szczególności jego art. 62 ust. 1 lit. a),

po wezwaniu zainteresowanych stron do przedstawienia uwag zgodnie z przywołanymi artykułami⁽¹⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

1. PROCEDURA

- (1) Za pośrednictwem skargi złożonej w dniu 5 września 2006 r. Komisja została poinformowana o szeregu środków przyznanych przez samorząd terytorialny Wysp Alandzkich („LG”) na rzecz spółki Ålands Industrihus Ab („ÅI”), zajmującej się obrotem nieruchomości. W pismach z dnia 25 października 2006 r. oraz 14 lutego 2007 r. Komisja zwróciła się do Finlandii o udzielenie informacji, które zostały przedstawione w pismach z dnia 11 stycznia 2007 r. oraz 3 kwietnia 2007 r. Władze fińskie przekazały dalsze informacje w dniu 31 maja 2007 r. oraz 12 lipca 2007 r. Skarżący przedstawił dodatkowe informacje w listopadzie 2006 r. oraz w maju 2007 r.
- (2) Pismem z dnia 30 stycznia 2008 r. Komisja poinformowała Finlandię o swojej decyzji w sprawie wszczęcia postępowania określonego w art. 108 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej („TFUE”) ⁽²⁾ w odniesieniu do tej pomocy („decyzja o wszczęciu postępowania”).

⁽¹⁾ Dz.U. C 76 z 27.3.2008, s. 15.

⁽²⁾ Ze skutkiem od dnia 1 grudnia 2009 r. art. 87 i 88 Traktatu WE stały się odpowiednio art. 107 i 108 TFUE. Treść tych dwóch grup postanowień jest zasadniczo identyczna. Do celów niniejszej decyzji odniesienia do art. 107 i 108 TFUE należy, w stosownych przypadkach, rozumieć jako odniesienia do art. 87 i 88 Traktatu WE. W TFUE również wprowadzono pewne zmiany terminologiczne, takie jak zmiana terminu „Wspólnota” na „Unia” oraz „wspólny rynek” na „rynek wewnętrzny”. W niniejszej decyzji stosowana będzie terminologia TFUE.

- (3) Decyzja Komisji o wszczęciu postępowania została opublikowana w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* ⁽³⁾. Komisja wezwała zainteresowane strony do przedstawienia uwag na temat przedmiotowej pomocy.

- (4) Komisja nie otrzymała żadnych uwag od zainteresowanych stron.

- (5) Po opublikowaniu decyzji o wszczęciu postępowania Finlandia przedstawiła informacje, które zostały zarejestrowane przez Komisję w dniach 6 maja 2008 r., 21 stycznia 2010 r., 26 lutego 2010 r., 21 maja 2010 r., 18 czerwca 2010 r., 18 kwietnia 2011 r., 27 czerwca 2011 r. oraz 28 czerwca 2011 r. W dniu 4 czerwca 2010 r. odbyło się spotkanie między służbami Komisji, władzami fińskimi oraz przedstawicielami spółki ÅI.

2. OPIS ŚRODKA POMOCY

2.1. BENEFICJENT

- (6) Spółka ÅI jest zarejestrowana w mieście Mariehamn, stolicy Wysp Alandzkich – archipelagu wysp na Morzu Bałtyckim, leżącym między Finlandią kontynentalną a Szwecją i zamieszkałym przez około 28 000 osób. Wyspy Alandzkie stanowią jedną z prowincji Finlandii, ale korzystają z wysokiego stopnia autonomii. Spółka ÅI należy głównie do LG (84,43 %) oraz miasta Mariehamn (15,01 %). Pozostałymi udziałowcami spółki są inne władze lokalne na Wyspach Alandzkich ⁽⁴⁾.
- (7) Prowadzona przez spółkę ÅI działalność polega na wznoszeniu budynków, zarządzaniu nimi i ich wynajmowaniu do celów przemysłowych i komercyjnych. Według Finlandii prowadzona przez spółkę działalność ma na celu zapewnienie budynków na potrzeby przedsiębiorstw działających na Wyspach Alandzkich, aby przyczynić się do rozwoju zróżnicowanej i konkurencyjnej gospodarki.

⁽³⁾ Zob. przypis 1.

⁽⁴⁾ Z wyjątkiem nieistotnych udziałów znajdujących się w posiadaniu lokalnego przedsiębiorstwa „Ålands företagareförening rf” (3 udziały spośród łącznej liczby 30 392).

(8) Do 1999 r. spółka ÅI prowadziła działalność na niewielką skalę⁽⁵⁾. Wzrost sumy bilansowej spółki ÅI (o ile w ogóle następował) był bardzo powolny⁽⁶⁾. W związku z tym zarząd spółki ÅI podjął decyzję o rozpoczęciu poszukiwania nowych możliwości biznesowych w celu rozszerzenia zakresu prowadzonej przez spółkę działalności. W tym samym czasie przedstawiciele lokalnej społeczności przedsiębiorców (składającej się niemalże wyłącznie z małych przedsiębiorstw) wyrazili zainteresowanie utworzeniem „parku technologicznego”, tj. kompleksu pomieszczeń biurowych, w którego ramach lokalne firmy mogłyby prowadzić działalność pod jednym dachem, co przyczyniłoby się do ułatwienia współpracy, generowania nowych pomysłów oraz ogólnego rozwoju przedsiębiorczości. Kompleks ten ostatecznie przybrałby postać biurowca „iTiden” (kwateret iTiden). Geneza projektu została bardziej szczegółowo opisana w sekcji 2.2.

2.2. PROJEKT iTiden⁽⁷⁾

- (9) Rozmowy między przedstawicielami lokalnej społeczności przedsiębiorców a LG dotyczące możliwości zbudowania „parku technologicznego” rozpoczęły się już w 1999 r. Zorganizowano wspólne wyjazdy studyjne do podobnych placówek w Szwecji.
- (10) W 2000 r. projekt przydzielono grupie roboczej, która przedstawiła stosowny wniosek LG i miastu Mariehamn wiosną 2000 r. Projekt oraz plany LG dotyczące jego realizacji i sfinansowania zasygnalizowano w budżecie LG na 2000 r.⁽⁸⁾ i zatwierdzono w budżecie na 2001 r., w którego ramach LG zwrócił się również o przyznanie funduszy na możliwe podwyższenie kapitału na rzecz projektów infrastrukturalnych, w tym na rzecz spółki ÅI (podobny wniosek zgłoszono do budżetu na 2000 r.)⁽⁹⁾.
- (11) W dniu 12 lipca 2001 r., dzięki podwyższeniu kapitału, spółka ÅI nabyła grunty zlokalizowane w dzielnicy „Västra Klinten” w mieście Mariehamn, na których miał zostać wzniesiony budynek iTiden. W związku z tym zakupem spółka ÅI zadbała o wprowadzenie w planie zagospodarowania przestrzennego miasta zmian niezbędnych z punktu widzenia projektu iTiden.
- (12) W budżecie na 2002 r. LG oświadczył, że spółka ÅI rozpocznie realizację projektu iTiden w 2002 r., co prawdopodobnie będzie się wiązało z koniecznością podwyższenia kapitału (LG zwrócił się o przyznanie niezbędnych środków budżetowych na ten cel)⁽¹⁰⁾.

⁽⁵⁾ W 1999 r. suma bilansowa wyniosła ogółem 733 341 EUR; obrót – 101 486 EUR, a ogólny wynik – 27 719 EUR.

⁽⁶⁾ Suma bilansowa uległa zmniejszeniu z 834 645 EUR (1997 r.) do 733 341 EUR (1999 r.).

⁽⁷⁾ Większość informacji przedstawionych w tej sekcji pochodzi ze strony internetowej iTiden (www.itiden.ax); informacje te zostały uzupełnione (zgodnymi z informacjami publicznymi) informacjami przedstawionymi przez władze fińskie.

⁽⁸⁾ „LG będzie dążył do rozszerzenia oferty w zakresie nieruchomości przemysłowych i przestrzeni biurowej dostosowanej do potrzeb sektora IT i sektora usług za pośrednictwem spółek będących własnością publiczną. Może się to wiązać z koniecznością zapewnienia dodatkowego kapitału”. Budget för landskapet Åland 2000, s. 304.

⁽⁹⁾ „LG będzie podejmował działania [...] na rzecz zwiększenia swojej skuteczności w zakresie wspierania wzrostu nowych przedsiębiorstw i projektów biznesowych. LG będzie w dalszym ciągu pracował nad realizacją projektu »wioski IT« [...]”. Budget för landskapet Åland 2001, s. 319 i 321.

⁽¹⁰⁾ Budget för landskapet Åland 2002, s. 291.

- (13) Na początku 2002 r. powołano grupę roboczą ds. budowy biurowca iTiden oraz zatrudniono architekta. Skontaktowano się również z potencjalnymi najemcami w celu ustalenia, czy są oni zainteresowani wynajmem nieruchomości w iTiden. Wiosną 2003 r. przeprowadzono wstępne roboty ziemne, a pierwszy etap budowy (realizację projektu rozłożono na dwa następujące po sobie etapy budowy) rozpoczął się latem 2003 r. Pierwsi najemcy wprowadzili się do części iTiden ukończonej w ramach pierwszego etapu w dniu 1 grudnia 2004 r.
- (14) Drugi etap budowy iTiden rozpoczął się jesienią 2006 r. i został zakończony w 2007 r.

2.3. ŚRODKI POMOCY PAŃSTWA

- (15) Prowadzone przez Komisję formalne postępowanie wyjaśniające dotyczyło szeregu zastrzyków kapitałowych („podwyższeń kapitału”) oraz gwarancji dla kredytów bankowych („gwarancji kredytowych”) przyznanych przez LG na rzecz spółki ÅI w latach 1997–2007. Informacje dotyczące środków pomocy przedstawiono w poniższej tabeli (zastrzyki kapitałowe są ponumerowane od C-I do C-XI, a gwarancje od G-I od G-III).

Środek	Data przyznania środka	Podwyższenia kapitału (w EUR)	Gwarancje kredytowe (w EUR)
C-I (*)	18.6.1997	84 094,39	
C-II (*)	22.6.2000	340 582,27	
C-III (*)	10.10.2000	114 368,37	
C-IV	20.7.2001	353 199,00	
C-V	15.8.2002	599 933,73	
C-VI	13.3.2003	799 911,64	
G-I	9.10.2003		2 600 000,00
C-VII	6.5.2004	515 165,97	
C-VIII	30.9.2004	669 896,95	
G-II	2.11.2004		1 160 000,00
C-IX	16.6.2005	199 977,91	
C-X	16.6.2005	234 961,43	
G-III	13.12.2005		2 600 000,00
C-XI	15.2.2007	1 379 998,95	
	OGÓŁEM	5 292 090,61	6 360 000,00

(*) Środki te zostały przyznane przed wprowadzeniem waluty euro; w związku z tym zostały zdenominowane w markach fińskich (FIM). Kwota podwyższenia C-I wynosiła 500 003 FIM, C-II – 2 025 010 FIM, a C-III – 680 003 FIM. W momencie wprowadzania euro kurs wymiany ustalono na poziomie 1 EUR = 5,94573 FIM.

(16) W porównaniu z tabelą środków przedstawioną w pkt 7 decyzji o wszczęciu postępowania usunięto gwarancję kredytową w wysokości 2 587 500 EUR z dnia 26 października 2006 r., ponieważ nie została ona nigdy wykorzystana (na mocy decyzji podjętej przez fińskie sądy). Ponadto podwyższenie kapitału C-XI, oznaczone datą 12 czerwca 2006 r. w decyzji o wszczęciu postępowania, w niniejszej decyzji figuruje jako przyznane w dniu 15 lutego 2007 r., ponieważ w toku postępowania okazało się, że środek ten został wdrożony w tym późniejszym terminie. Podjęta przez LG decyzja o dokonaniu tego podwyższenia kapitału została niedawno (w dniu 6 kwietnia 2011 r.) unieważniona przez naczelny sąd administracyjny Finlandii (zob. motyw 114 poniżej). Ponieważ jednak środki kapitałowe zostały wypłacone na rzecz spółki ÅI w 2007 r. i nie zostały zwrócone, Komisja uważa, że orzeczenie sądu krajowego nie wyłącza przedmiotowego środka z zakresu niniejszego postępowania wyjaśniającego.

(17) Według władz fińskich wszystkie podwyższenia kapitału zostały dokonane w celu sfinansowania realizacji projektu iTiden, z wyjątkiem poniższych przypadków:

C-I) zastrzyk kapitałowy z dnia 18 czerwca 1997 r. (84 094,39 EUR);

C-II) zastrzyk kapitałowy z dnia 22 czerwca 2000 r. (340 582,27 EUR);

C-III) zastrzyk kapitałowy z dnia 10 października 2000 r. (114 368,37 EUR);

C-VIII) zastrzyk kapitałowy z dnia 30 września 2004 r. (669 896,95 EUR);

C-IX) zastrzyk kapitałowy z dnia 16 czerwca 2005 r. (199 977,91 EUR).

(18) Według Finlandii wszystkie gwarancje kredytowe przyznano w celu sfinansowania realizacji projektu iTiden. Bardziej szczegółowe informacje dotyczące gwarancji kredytowych przedstawiono w motywach 66–86 poniżej.

3. PODSTAWY DO WSZCZĘCIA POSTĘPOWANIA NA MOCY ART. 108 UST. 2 TFUE

(19) W decyzji o wszczęciu postępowania Komisja zakwestionowała zgodność podwyższeń kapitału oraz gwarancji kredytowych z rynkiem wewnętrznym w oparciu o następujące argumenty.

(20) Jeżeli chodzi o istnienie pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE, Komisja zauważyła, że środki wiązały się z wykorzystaniem zasobów państwowych, ponieważ zostały przyznane przez władze lokalne, a ponadto miały charakter selektywny, ponieważ ich beneficjentem była spółka ÅI. Jeżeli chodzi o kryterium służące ustaleniu, czy środki przyznawały „dodatkową korzyść, której spółka nie uzyskaby w normalnych warunkach rynkowych”, ponieważ prywatny inwestor, kierujący się możliwością uzyskania zysku w perspektywie długoterminowej, nie przyznałby jej wsparcia w tej samej wysokości, Komisja wyraziła wątpliwość, czy prywatny

inwestor zachowałby się tak jak LG i przyznał środki kapitałowe, biorąc pod uwagę długi okres, w którym spółka ÅI ponosiła straty lub, w najlepszym przypadku, osiągała bardzo niewielkie zyski. W szczególności w odniesieniu do gwarancji kredytowych Komisja wyraziła wątpliwość, czy spółka ÅI byłaby w stanie uzyskać porównywalne wsparcie finansowe na rynkach, oraz stwierdziła, że dzięki tym gwarancjom spółka ÅI uzyskała korzyść. Komisja uznała również, że jakakolwiek tego rodzaju korzyść mogłaby zakłócić konkurencję i wpłynąć na handel wewnątrzspółnotowy.

(21) Komisja wyraziła wątpliwość co do możliwości uznania przedmiotowych środków za zgodne z rynkiem wewnętrznym, gdyby zostałyby one uznane za pomoc państwa.

(22) Co więcej, Komisja zakwestionowała przedstawione przez Finlandię twierdzenie, zgodnie z którym w przypadku, gdyby środki rzeczywiście zostały uznane za pomoc państwa, należałoby uznać je za przyznane zgodnie z programami pomocy mającymi zastosowanie jeszcze przed przystąpieniem Finlandii do UE, a tym samym za zgodne z prawem.

4. UWAGI FINLANDII

4.1. ŚRODKI NIE STANOWIĄ POMOCY PAŃSTWA

(23) Finlandia jest zdania, że LG działał zgodnie z testem prywatnego inwestora, tj. że przyznał przedmiotowe środki z zamiarem uzyskania zwrotu z poniesionych inwestycji. Finlandia argumentowała, że motywacją do podjęcia decyzji inwestycyjnych był przedstawiony przez spółkę program nowych inwestycji, a przede wszystkim projekt iTiden. W założeniu środki nie służyły zatem pokryciu wcześniejszych strat ani wsparciu przedsiębiorstwa ponoszącego straty. LG uzyskał wymierną korzyść dzięki inwestycji w nowe udziały w spółce ÅI, ponieważ wartość spółki wzrosła proporcjonalnie do subskrypcji udziałów. W związku z tym spółka ÅI nie uzyskała żadnej korzyści, której nie mogłaby uzyskać od inwestora prywatnego.

(24) Niezależnie od istnienia jakiegokolwiek możliwej korzyści, Finlandia wyraziła również opinię, że środki nie mogą zostać uznane za pomoc państwa, ponieważ brak jest konkretnych dowodów na to, że wywarły one istotny wpływ na konkurencję na rynku nieruchomości na Wyspach Alandzkich.

4.2. JEŻELI ŚRODKI STANOWIĄ POMOC PAŃSTWA, POMOC TA ZOSTAŁA PRYZNANA ZGODNIE Z PRAWEM W RAMACH ISTNIEJĄCYCH PROGRAMÓW POMOCY

(25) Jeżeli okazałoby się jednak, że środki zawierają element pomocy państwa, taka pomoc – zdaniem Finlandii – powinna zostać uznana za przyznaną zgodnie z prawem. Finlandia argumentowała, że zarówno zastrzyki kapitałowe, jak i gwarancje były objęte istniejącymi programami pomocy, które zostały wdrożone, zanim Finlandia przystąpiła do UE.

4.3. JEŻELI ŚRODKI STANOWIĄ NOWĄ POMOC PAŃSTWA, POMOC TA JEST MIMO TO ZGODNA Z RYNKIEM WEWNĘTRZNYM

- (26) Jeżeli nawet środki stanowiłyby przyznaną niezgodnie z prawem pomoc państwa, powinny mimo to zostać uznane za zgodne z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE, ponieważ miały one na celu wsparcie rozwoju regionalnego i utworzenie nowych miejsc pracy, głównie poprzez przyczynienie się do zróżnicowania gospodarki regionalnej, która w zbyt dużym stopniu opiera się na sektorze żeglugi.

4.4. POTENCJALNE ODZYSKANIE POMOCY

- (27) Na wypadek gdyby Komisja stwierdziła, że środki pomocy są niezgodne z rynkiem wewnętrznym i zostały przyznane niezgodnie z prawem oraz że stanowią pomoc, którą należy odzyskać, Finlandia przedstawia następujące argumenty.
- (28) Zgodnie z art. 14 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 z dnia 22 marca 1999 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 93 Traktatu WE⁽¹¹⁾, Komisja nie wymaga odzyskania pomocy, jeżeli byłoby to sprzeczne z ogólną zasadą prawa wspólnotowego. Stałoby się tak w rozpatrywanym przypadku, ponieważ Finlandia miała uzasadnione powody, aby oczekiwać, że wspomniane powyżej programy, które zostały wdrożone przed przystąpieniem do UE, zachowają ważność, w związku z czym wszelka pomoc przyznana w ich ramach byłaby zgodna z prawem.
- (29) Gdyby Komisja mimo to uznała, że pomoc należy odzyskać, Finlandia argumentuje, że element pomocy w przypadku podwyższeń kapitału niekoniecznie odpowiada pełnej kwocie nominalnej transakcji stanowiących pomoc państwa. Jeżeli chodzi o gwarancje, jakkolwiek kwota pomocy, która miałyby zostać odzyskana, nie może być wyższa niż korzyść związana z oprocentowaniem uzyskana przez przedsiębiorstwo w wyniku przyznania gwarancji (w porównaniu z kredytami nieobjętymi gwarancją). Podobnie w odniesieniu do zastrzyków kapitałowych kwota jakiegokolwiek odzyskiwanej pomocy nie może być wyższa niż koszty uzyskania przez spółkę ÅI równoważnego kapitału na rynku.

5. OCENA

5.1. ZAKWALIFIKOWANIE JAKO POMOC PAŃSTWA

- (30) Zgodnie z art. 107 ust. 1 TFUE „wszelka pomoc przyznawana przez państwo członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi”.
- (31) Środek może zostać uznany za pomoc państwa, jeżeli spełnia następujące warunki: a) musi być finansowany przez państwo członkowskie lub przy wykorzystaniu zasobów państwowych; b) musi przyznawać selektywną korzyść mogącą sprzyjać niektórym przedsiębiorstwom

lub produkcji niektórych towarów; oraz c) musi zakłócać lub grozić zakłóceniem konkurencji i wiązać się z możliwością potencjalnego wywarcia wpływu na wymianę handlową między państwami członkowskimi. Ponieważ warunki te rozpatruje się łącznie, wszystkie z nich muszą zostać spełnione, aby środek mógł zostać uznany za pomoc państwa.

5.1.1. ZASOBY PAŃSTWOWE I SELEKTYWNOŚĆ

- (32) Z powodów wskazanych w decyzji o wszczęciu postępowania (które nie zostały zakwestionowane przez Finlandię) te dwa kryteria uznaje się za spełnione. Środki przyznano na mocy przyjętych przez LG indywidualnych decyzji w sprawie wykorzystania funduszy, które zostały przydzielone spółce przez zgromadzenie regionalne Wysp Alandzkich w ramach jego budżetu rocznego. Środki są zatem wyraźnie finansowane przez państwo i przyznawane wyłącznie spółce ÅI.

5.1.2. KORZYŚĆ

- (33) Finlandia utrzymuje, że środki nie stanowią pomocy państwa, ponieważ nie przyznają spółce ÅI żadnej korzyści, której nie mogłaby uzyskać na rynkach czy to od udziałowca prywatnego, czy też od wierzyciela prywatnego.
- (34) Za utrwaloną zasadę prawa pomocy państwa (zazwyczaj nazywaną testem prywatnego inwestora) uznaje się fakt, że zasilenie przez organy publiczne kapitału przedsiębiorstwa stanowi pomoc państwa, chyba że inwestor prywatny, działający w podobnych okolicznościach i mający na uwadze w szczególności perspektywę uzyskania zwrotu z inwestycji, mógłby zapewnić kapitał w takiej samej wysokości⁽¹²⁾. Podobnie zgodnie z pkt 3.1 obwieszczenia Komisji w sprawie zastosowania art. 87 i 88 Traktatu WE do pomocy państwa w formie gwarancji⁽¹³⁾ („obwieszczenie dotyczące gwarancji”), gwarancja przyznawana przez organy publiczne będzie stanowiła pomoc państwa, chyba że środki finansowe są udostępniane na warunkach, które byłyby do przyjęcia dla prywatnego podmiotu gospodarczego w normalnych warunkach gospodarki rynkowej.
- (35) W decyzji o wszczęciu postępowania Komisja wyraziła wątpliwość, czy warunki testu prywatnego inwestora zostały spełnione w przypadku zastrzyków kapitałowych i gwarancji, opierając się na dwóch spostrzeżeniach dotyczących spółki ÅI:

- a) spółka ÅI ponosiła straty lub wypracowywała nieistotny zysk przez długi okres, przypadający na lata, w których środki były przyznawane. W rzeczywistości spółka ÅI ponosiła straty każdego roku w latach 2001–2005. Zyski wypracowane w latach 1998–2000 były niewielkie i stale zmniejszały się (odpowiednio 38 000 EUR, 28 000 EUR i 9 000 EUR). Podobnie, gdy w 2006 r. spółka ÅI wreszcie zaczęła

⁽¹¹⁾ Dz.U. L 83 z 27.3.1999, s. 1.

⁽¹²⁾ Zob. m.in. wyroki w sprawach 234/84 *Belgia przeciwko Komisji* [1986], Rec. 2263, pkt 14; C-305/89 [1991], Rec. I-1603, pkt 18 i 19; wyrok w sprawach połączonych C-278/92, C-279/92 i C-280/92 *Hytasa* [1994], Rec. I-4103, pkt 20 i 21; wyrok w sprawie C-303/88 *Eni-Lanerossi* [1991], Rec. I-1433, s. 20 i nast.; sprawa T-11/95 *BP Chemicals* [1995], Rec. II-599, pkt 161.

⁽¹³⁾ Dz.U. C 155 z 20.6.2008, s. 10.

ponownie generować zysk, wynosił on zaledwie 557,43 EUR. Przewidywane w 2006 r. zyski za rok 2007 (tj. zyski, które spodziewano się uzyskać po podjęciu decyzji o przyznaniu ostatnich środków) wynosiły zaledwie 5 868,46 EUR ⁽¹⁴⁾;

- b) ponadto Komisja odniosła wrażenie, że przepływy środków pieniężnych spółki ÅI były niewystarczające do pokrycia ponoszonych przez nią kosztów oraz że sytuacja ta utrzymywała się od 2000 r., co doprowadziło do przypuszczenia, że środki były konieczne po prostu do pokrycia tego odpływu gotówki ⁽¹⁵⁾.
- (36) Finlandia odrzuciła ten pogląd. Przedstawione przez nią argumenty zostaną omówione poniżej odrębnie w odniesieniu do podwyższeń kapitału i gwarancji kredytowych.

5.1.2.1. Zastrzyki kapitałowe

- (37) Przede wszystkim Finlandia odrzuca pogląd, jakoby spółka ÅI miała problem z płynnością. W rzeczywistości, mimo ograniczonego zakresu prowadzonej przez spółkę działalności przed rozpoczęciem projektu iTiden, wyniki operacyjne i płynność spółki były zadowalające i utrzymywały się na takim poziomie przez cały okres objęty postępowaniem. Przyznane środki nie były zatem niezbędne do pokrycia kosztów operacyjnych. Z założenia miały one raczej służyć sfinansowaniu rozwoju spółki i w związku z tym powinny zostać uznane za inwestycje. Jeżeli chodzi o warunki przeprowadzenia tych inwestycji, były one uzasadnione zgodnie z testem prywatnego inwestora, a tym samym nie stanowiły pomocy państwa,
- (38) W tym kontekście Finlandia argumentuje, że większość podwyższeń kapitału została wykorzystana do sfinansowania realizacji projektu iTiden, podczas gdy pozostałe z nich zostały przeznaczone na pozostałe projekty realizowane przez spółkę ÅI (zob. motyw 17 powyżej).
- (39) Komisja dokonuje następującej oceny.
- (40) Na wstępie Komisja podkreśla, że środki kapitałowe, które udziałowiec przekazuje na rzecz przedsiębiorstwa, z definicji nie są przeznaczone na określony cel, ale stają się częścią materialnego kapitału własnego spółki. W związku z tym, w przypadku przyznania inwestycji w formie kapitału ogólnego, normalnym działaniem jest przeprowadzenie oceny w zakresie jej zgodności z testem prywatnego inwestora w odniesieniu do ogólnych perspektyw związanych z wynikami działalności osiąganymi przez przedsiębiorstwo jako całość. W przypadku dysponowania odpowiednimi dowodami nie wyklucza to możliwości przeprowadzenia oceny w zakresie oczekiwanego zwrotu z określonych planowanych inwestycji, oczywiście pod warunkiem że takie informacje były dostępne w momencie podejmowania decyzji o dokonaniu inwestycji.
- (41) Jeżeli chodzi o ogólne wyniki finansowe spółki ÅI, Komisja przyjmuje, na podstawie dowodów przedstawionych w toku postępowania, że wyniki operacyjne spółki

ÅI były nieustannie wykorzystywane do pokrywania ponoszonych przez nią strat i zapewniania jej płynności. Dostępne dowody nie pozwalają na sformułowanie wniosku, że podwyższenia kapitału (lub kredyty uzyskane dzięki przyznaniu gwarancji) zostały wykorzystane do pokrycia strat wynikających z działalności prowadzonej przez spółkę ÅI.

- (42) Faktem pozostaje jednak, że LG udostępnił spółce ÅI, która na pierwszy rzut oka nie osiągała żadnych zysków lub osiągała bardzo niewielkie zyski w latach 1997–2006, istotne dodatkowe środki kapitałowe. W związku z tym sedno sprawy polega na tym, co podkreśla również Finlandia, czy LG miał powód, aby oczekiwać zwrotu z zainwestowanego przez siebie kapitału, który byłby wystarczający dla prywatnego inwestora do podjęcia decyzji o przeprowadzeniu takiej samej inwestycji. Należy to ocenić na podstawie informacji, którymi LG dysponował w momencie dokonywania podwyższeń kapitału.
- (43) Finlandia utrzymuje, że lwią część podwyższeń kapitału miała posłużyć sfinansowaniu realizacji projektu iTiden, tj. 1. i 2. etapu jego budowy, podczas gdy pozostałych podwyższeń kapitału dokonywano z myślą o różnych innych inwestycjach. W celu zapewnienia jasności podwyższenia kapitału, które zostały wykorzystane do sfinansowania projektu iTiden, omówiono jako pierwsze w ramach analizy przedstawionej poniżej.

Podwyższenia kapitału na potrzeby realizacji projektu iTiden

- (44) Finlandia argumentuje, że wszystkie podwyższenia kapitału, z wyjątkiem podwyższeń oznaczonych jako C-I, C-II, C-III, C-VIII oraz C-IX, zostały dokonane w celu sfinansowania projektu iTiden, który stanowił zdecydowanie największy pojedynczy projekt realizowany przez spółkę ÅI. W związku z tym najwcześniejsze podwyższenie kapitału na rzecz projektu iTiden zostało dokonane w 2001 r. (C-IV).
- (45) W odniesieniu do warunków, na których LG dokonał przedmiotowych podwyższeń kapitału, a zwłaszcza zwrotu, jaki spodziewał się uzyskać w momencie podejmowania decyzji, Finlandia przedstawiła poniższe informacje.
- (46) Decyzje LG dotyczące przyznania podwyższeń kapitału w związku z projektem iTiden zostały podjęte na podstawie informacji przedstawionych podczas nieformalnych spotkań LG z przedstawicielami spółki ÅI. Finlandia twierdzi, że nie sporządzono protokołów tych spotkań. Mimo to Finlandia dostarczyła Komisji prezentacje przedstawione na takich nieformalnych spotkaniach lub na spotkaniach z zarządem spółki ÅI. Zawierają one związane informacje na temat kontekstu i głównych właściwości projektu iTiden oraz obliczenia rentowności w odniesieniu do 1. i 2. etapu realizacji projektu iTiden. Przedmiotowe dowody pozwalają zatem Komisji ustalić, jaki zwrot z poniesionych inwestycji LG spodziewał się uzyskać w momencie, w którym dokonywał podwyższenia kapitału w związku z projektem iTiden.

⁽¹⁴⁾ Zob. pkt 25 decyzji o wszczęciu postępowania.

⁽¹⁵⁾ Zob. pkt 26 decyzji o wszczęciu postępowania.

- (47) W dniu 31 stycznia 2002 r. spółka ÅI zorganizowała nieformalne spotkanie z LG w celu uzyskania jego zgody na rozpoczęcie budowy biurowca iTiden w 2002 r. (po przeprowadzeniu transakcji zakupu gruntów, która została zrealizowana w 2001 r.). Na tym spotkaniu spółka ÅI przedstawiła obliczenia rentowności, w których ramach przyjęto założenie, że projekt przyniesie roczny zwrot w wysokości 3 % kapitału własnego spółki ÅI.
- (48) W dniu 4 marca 2003 r. odbyło się kolejne nieformalne spotkanie między przedstawicielami spółki ÅI a LG poświęcone przygotowaniom do zwołania ogólnego zgromadzenia spółki ÅI, które miało się odbyć w dniu 5 marca 2003 r. Zgromadzenie ogólne miało podjąć decyzję w sprawie rozpoczęcia 1. etapu budowy biurowca iTiden, który nie został przeprowadzony w 2002 r. Na spotkaniu przedstawiono zaktualizowane obliczenia rentowności. W ramach tych obliczeń oszacowano, że realizacja 1. etapu przyniosłaby nadwyżkę kapitału w wysokości zaledwie 700 EUR, zakładając brak zwrotu z kapitału własnego spółki ÅI.
- (49) W dniu 2 stycznia 2006 r. zarząd spółki ÅI zorganizował spotkanie w celu omówienia kwestii rozpoczęcia 2. etapu budowy oraz wezwania do podwyższenia kapitału, które zostać wykorzystane na sfinansowanie tych działań. Zgodnie z przedstawionymi na spotkaniu obliczeniami rentowności, próg rentowności projektu zostałby osiągnięty przy zapewnieniu zwrotu z kapitału własnego na poziomie 3%. Konieczna była jednak zmiana tych obliczeń, aby uwzględnić zwiększone koszty dostosowania budynków do potrzeb najemców. W związku z tym w dniu 10 stycznia 2006 r. przygotowano zmienione obliczenia, które miały posłużyć za podstawę podwyższenia kapitału uzgodnionego na zgromadzeniu ogólnym z dnia 12 czerwca 2006 r. (choć ze względów technicznych wpłata na podwyższenie kapitału została dokonana dopiero w dniu 15 lutego 2007 r. – jest to podwyższenie kapitału C-XI). W ramach tych obliczeń przewidywaną roczną stopę zwrotu z kapitału własnego dla 2. etapu realizacji projektu iTiden ustalono na poziomie 1 %.
- (50) Finlandia stwierdza, że przedstawione dowody odpowiednio uzasadniają pochodzące z tego samego okresu oczekiwania odnośnie do stopy zwrotu, na których podstawie LG podjął decyzję o podwyższeniach kapitału w związku z projektem iTiden, tj. C-IV, C-V, C-VI, C-VII oraz C-X w odniesieniu do 1. etapu oraz C-XI w odniesieniu do 2. etapu. Te oceny rentowności bazują na oczekiwanych przychodach (tj. czynsz) z realizacji projektu iTiden. Finlandia argumentowała, że w obliczeniach zwrotu z inwestycji LG należy również uwzględnić perspektywę zysków kapitałowych związanych ze wzrostem wartości nieruchomości w czasie. Finlandia nie przedstawiła jednak żadnych konkretnych dowodów na poparcie tego twierdzenia. Tego rodzaju rozważania nie zostały uwzględnione przy obliczaniu rentowności, co wskazuje, że nie były brane pod uwagę przy podejmowaniu decyzji inwestycyjnych. Na podstawie przedstawionych powyżej dowodów Komisja stwierdza, że prywatny inwestor nie zdecydowałby się na podobne inwestycje, gdyby mógł spodziewać się zwrotu w podanej wysokości.
- (51) Każdy inwestor przeznaczający środki pieniężne na projekt, z którym wiąże się z pewne ryzyko (jak np. komercyjny projekt deweloperski), będzie domagał się zwrotu w wysokości, która odpowiednio odzwierciedli ryzyko związane z inwestycją. W związku z tym będzie on oczekiwał „premii z tytułu ryzyka” w wysokości przekraczającej ustaloną stopę zwrotu, którą mógłby uzyskać z alternatywnych, nieobciążonych ryzykiem aktywów („stopa zwrotu wolna od ryzyka”). Wspólny punkt odniesienia dla stopy zwrotu wolnej od ryzyka stanowią obligacje państwowe o krótszym terminie zapadalności posiadające rating AAA. Do celów przedmiotowej oceny wykorzystano stopę zwrotu z 2-letnich obligacji rządu fińskiego, ponieważ Finlandia nie emituje obligacji o krótszym terminie zapadalności. Na tej podstawie ustalono, że wysokość stopy zwrotu wolnej od ryzyka wynosiła 2,7–4,2 % w 2002 r., 2,2–2,7 % w 2003 r. oraz 2,8–3,8 % w 2006 r.
- (52) W porównaniu ze zwrotem z kapitału własnego, który LG spodziewał się uzyskać, podejmując decyzję w sprawie podwyższeń kapitału w związku z projektem iTiden, Komisja zauważa, że LG mógł uzyskać taką samą lub nawet wyższą stopę zwrotu bez konieczności ponoszenia jakiegokolwiek ryzyka związanego z projektami w dziedzinie nieruchomości. Rzeczywiście, nawet przy najbardziej optymistycznych założeniach „premii z tytułu ryzyka” (tj. zwrot przewyższający wartość stopy zwrotu wolnej od ryzyka) wyniosłaby najwyżej 0,3 % dla podwyższeń kapitału C-IV i C-V (tj. podwyższeń kapitału z lat 2001 i 2002). W przypadku podwyższeń kapitału zrealizowanych w wyniku podjętej w 2003 r. decyzji o rozpoczęciu 1. etapu budowy biurowca iTiden (które w związku z tym opierały się na informacjach dotyczących oczekiwanego zwrotu przedstawionych na nieformalnym spotkaniu w dniu 4 marca 2003 r., zob. motyw 48 powyżej), tj. podwyższeń oznaczonych jako C-VI, C-VII i C-X, oczekiwana stopa zwrotu wynosiła zero, co oznaczało, że można było uzyskać o wiele korzystniejszą stopę zwrotu bez podejmowania jakiegokolwiek ryzyka. Podobnie w odniesieniu do podwyższenia kapitału związanego z 2. etapem, tj. C-XI, oczekiwana stopa zwrotu w wysokości 1 % była znacznie niższa niż dostępna w omawianym okresie stopa zwrotu wolna od ryzyka.
- (53) Oczywiście jest, że żaden prywatny inwestor nie byłby usatysfakcjonowany uzyskaniem ujemnej lub minimalnej premii z tytułu ryzyka, którą LG był gotowy zaakceptować w zamian za podwyższenia kapitału, o których mowa w motywach 47–49 powyżej. W razie potrzeby na potwierdzenie powyższych twierdzeń można przedstawić dane empiryczne dotyczące oczekiwanych stóp zwrotu na rynku nieruchomości na Wyspach Alandzkich.
- (54) Zgodnie ze sprawozdaniem⁽¹⁶⁾ z dnia 10 lipca 2007 r. przygotowanym przez KPMG na zlecenie władz fińskich, które przedstawiono Komisji w dniu 17 lipca 2007 r., wymagana przez prywatnych inwestorów stopa zwrotu z inwestycji w nieruchomości biurowe na Wyspach Alandzkich wynosi 7 % (oraz 8 % w przypadku nieruchomości przemysłowych). Mimo że sprawozdanie to zostało sporządzone po podjęciu przez LG decyzji inwestycyjnych będących przedmiotem niniejszej decyzji,

(16) KPMG „Projekt Tower” z 10.7.2007 r.

należy je uznać za istotne, ponieważ opiera się ono na spostrzeżeniach dotyczących wcześniejszych inwestycji, a nie ma żadnego oczywistego powodu, by sądzić, że wymagana przez inwestorów stopa zwrotu byłaby znacznie niższa w poprzednich latach. W każdym razie sprawozdanie przedstawia przekonujące informacje wskazujące na fakt, że zwrot oczekiwany przez spółkę ÅI nie byłby wystarczająca dla prywatnego inwestora.

- (55) Finlandia argumentowała, że pomimo niskiej lub zerowej oczekiwanej stopy zwrotu, inwestycje byłyby zgodne z testem prywatnego inwestora, ponieważ (i) przed rozpoczęciem budowy spółka ÅI skontaktowała się z potencjalnymi najemcami i była pewna, że uda jej się uzyskać wskaźnik obłożenia w wysokości co najmniej 80 %; oraz (ii) w świetle rzeczywistych wyników finansowych spółki ÅI (a w związku z tym w przeważającej mierze projektu iTiden) w 2004 r. i w późniejszych latach, jak również potencjalnych zysków kapitałowych, inwestycje okazywały się rentowne.
- (56) W związku z tym, bez konieczności zagłębiania się w wyniki finansowe osiągnięte przez spółkę ÅI w kolejnych latach, wystarczy powtórzyć, że kwestią istotną dla sprawy nie jest ustalenie, czy obecne wyniki spółki są zadowalające, ale raczej czy na podstawie dostępnych informacji i założeń, które można było przyjąć w czasie, gdy LG podejmowała decyzję o udostępnieniu zasobów państwowych spółce ÅI (biorąc pod uwagę oczekiwany wskaźnik obłożenia w wysokości 80 %), prywatny inwestor prowadzący działalność na warunkach rynkowych zapewniłby przedsiębiorstwu środki kapitałowe w takiej samej wysokości. Ze wskazanych powyżej powodów Komisja uznaje, że prywatny inwestor nie zdecydowałby się na podjęcie tego rodzaju inwestycji.
- (57) W związku z tym Komisja stwierdza, że podwyższenia kapitału oznaczone jako C-IV, C-V, C-VI, C-VII, C-X i C-XI przyniosły spółce ÅI korzyść, której nie mogłaby uzyskać na warunkach rynkowych⁽¹⁷⁾.

Pozostałe podwyższenia kapitału

- (58) Komisja przeanalizuje w dalszej części pozostałe podwyższenia kapitału uwzględnione w decyzji o wszczęciu postępowania, które, zdaniem Finlandii, nie były związane z realizacją projektu iTiden.
- Podwyższenie kapitału z dnia 18 czerwca 1997 r., oznaczone jako C-I*
- (59) Zgodnie z zasadami *de minimis* obowiązującymi w momencie przyznawania tego zastrzyku kapitałowego, dotacje na kwotę niższą niż 100 000 ECU przyznane na rzecz przedsiębiorstwa na przestrzeni 3 lat nie stanowiły pomocy państwa⁽¹⁸⁾. Kwota przedmiotowego podwyższenia kapitału wynosi 84 094,39 EUR, a więc jest

znacznie niższa niż przewidziany w zasadach *de minimis* pułap 100 000 ECU. Spółka ÅI nie skorzystała z żadnego innego środka w ciągu 3 lat⁽¹⁹⁾. Na tej podstawie uznaje się, że zastrzyk kapitałowy z 1997 r., niezależnie od okoliczności, w których został udzielony, nie stanowiłby pomocy państwa.

Podwyższenia kapitału z dnia 22 czerwca 2000 r. i 10 października 2000 r., oznaczone jako C-II i C-III

- (60) Finlandia wskazała, że środki te były przeznaczone na sfinansowanie budowy nieruchomości przemysłowej w Norrböle, renowację nieruchomości w Mariehamn (C-II) oraz na zakup nieruchomości przemysłowej we wschodniej części Wysp Alandzkich (C-III). Nie istnieje zatem wyraźne powiązanie z projektem iTiden, który w rozpatrywanym okresie nie nabrał jeszcze ostatecznych kształtów (nastąpiło to w 2001 r., w momencie zakupienia gruntów).
- (61) Chociaż prawdą jest, że całkowite zyski spółki ÅI w latach 1998–2007 były niewielkie lub ujemne, nie zmienia to faktu, że w 2000 r. i w dwóch poprzednich latach spółka wypracowała niewielki zysk, a straty zaczęły się pojawiać, począwszy od 2001 r. W ramach prowadzonego postępowania wykazano, że spółka pokrywała ponoszone przez siebie koszty oraz że jej poziom płynności był odpowiedni. Inwestycje, stojące za tymi dwoma podwyższeniami kapitału, wydają się proporcjonalne do rozmiaru i „tradycyjnego” modelu działalności spółki ÅI przed rozszerzeniem jej zakresu w związku z realizacją projektu iTiden. W związku z tym nie ma żadnego przekonującego powodu, by twierdzić, że prywatny inwestor nie dokonałby takich samych podwyższeń kapitału, a zatem nie istnieje wyraźny dowód na przyznanie korzyści na rzecz spółki ÅI.

- (62) Do 2000 r. prowadzona przez spółkę ÅI działalność wykazywała niewielkie, ale jednak dodatnie wyniki (wahające się między 9 000 a 38 000 EUR w latach 1997–2000). Działalność operacyjna spółki ÅI była zgodna z obowiązującym wówczas planem operacyjnym spółki. Zgodnie z tym planem spółka ÅI była właścicielem magazynów i biur na terytorium Wysp Alandzkich i zajmowała się ich wynajmem. Zasób nieruchomości będących w posiadaniu spółki ÅI utrzymywał się na bardzo stabilnym poziomie do 2000 r., co tłumaczy również stabilne wyniki finansowe spółki. Obrót spółki ÅI w latach 1997–2000 wahał się między 95 000 EUR a 101 000 EUR. W związku z tym, pomimo relatywnie niewielkiego obrotu, spółka ÅI była w stanie zapewnić rentowność prowadzonej przez siebie działalności.

Podwyższenia kapitału z dnia 30 września 2004 r. i 16 czerwca 2005 r., oznaczone jako C-VIII i C-IX

- (63) Zdaniem Finlandii, przedmiotowe podwyższenia kapitału zostały wykorzystane na zakup nieruchomości przemysłowej (C-VIII) oraz w celu wzniesienia hangaru na lotnisku w Jomala w okolicy miasta Mariehamn (C-IX).

⁽¹⁷⁾ Podwyższenie kapitału C-IV faktycznie zrealizowano w 2001 r., tj. przed przedstawieniem analizy rentowności w 2002 r. Nie przedstawiono odrębnych dowodów na poparcie założeń finansowych stanowiących podstawę przyznania podwyższenia C-IV. Ponieważ jednak przedmiotowe podwyższenie kapitału zostało wykorzystane w celu zakupu gruntów, na których miał zostać zbudowany biurowiec iTiden (i taki był pierwotny zamiar), Komisja jest zdania, że LG, w zakresie, w jakim w ogóle rozważało możliwość uzyskania zwrotu z inwestycji, nie miała podstaw, by oczekiwać wyższej stopy zwrotu niż stopa w wysokości 3 %, którą spodziewano się uzyskać w 2002 r.

⁽¹⁸⁾ Dz.U. C 68 z 6.3.1996, s. 9.

⁽¹⁹⁾ Mimo że formalne postępowanie wyjaśniające zostało wszczęte dopiero w 2008 r., Komisja zwróciła się do Finlandii o udzielenie informacji na temat tych środków już w piśmie z dnia 25 października 2006 r., i z tego względu zastrzyk kapitałowy z 1997 r. nie został objęty 10-letnim okresem przedawnienia mającym zastosowanie w odniesieniu do zwrotu pomocy.

- (64) Mimo że ich przyznanie nie było bezpośrednio uzasadnione faktem realizacji projektu iTiden, środki te zostały wdrożone w zupełnie innych okolicznościach niż wcześniej omówione środki C-II i C-III. Podwyższenia kapitału C-VIII i C-IX zostały zrealizowane odpowiednio w latach 2004 i 2005. W tamtym okresie, począwszy od 2001 r., prowadzona przez spółkę ÅI działalność przynosiła straty. Co również istotne, przedmiotowe inwestycje zostały przeprowadzone w momencie, w którym LG zainwestował już ponad 2,25 mln EUR w spółkę ÅI od 2001 r. przy założeniu, że inwestycja ta nie przyniesie mu zwrotu, który byłby możliwy do zaakceptowania przez prywatnego inwestora.
- (65) Nieodpowiednia stopa zwrotu z projektu iTiden nieuchronnie wywarłaby negatywny wpływ na wyniki osiągane przez spółkę ÅI rozumianą jako całość. Kapitał własny przedsiębiorstwa nie jest przeznaczony na określony cel, ale stanowi kapitał zamienny, który musi być opłacony z ogólnych wyników osiąganych przez spółkę. W związku z tym w momencie przyznania środków C-VIII i C-IX LG musiał zdawać sobie sprawę z faktu, że jakiegokolwiek podwyższenia kapitału spółki ÅI prawdopodobnie nie pozwoli osiągnąć stopy zwrotu o odpowiedniej wysokości w przewidywalnej przyszłości. Prywatny inwestor byłby skłonny do dokonania tego rodzaju zastrzyków kapitałowych, gdyby te inwestycje umożliwiły mu uzyskanie rynkowej stopy zwrotu z ogólnych wyników osiąganych przez przedsiębiorstwo (tj. stopy zwrotu, której wysokość zrekompensowałaby niską stopę zwrotu z pozostałych podwyższeń kapitału), ale żadne z dostępnych dowodów nie wskazują, że taki scenariusz był brany pod uwagę. Finlandia nie przedstawiła żadnych konkretnych informacji dotyczących tych środków, które podważyłyby zasadność tego twierdzenia. W związku z tym Komisja uznaje, że żaden prywatny inwestor nie przyznałby spółce ÅI dodatkowych środków kapitałowych w takich okolicznościach. Tym samym podwyższenia kapitału oznaczone jako C-VIII i C-IX przyniosły spółce ÅI korzyść, której nie mogłaby uzyskać w warunkach rynkowych.

5.1.2.2. Gwarancje kredytowe

- (66) Dokonując oceny w zakresie możliwego występowania pomocy państwa w odniesieniu do gwarancji, Komisja stosuje zasady przewidziane w obwieszczeniu dotyczącym gwarancji. W pkt 3.2 obwieszczenia ustanowiono warunki, które w normalnych okolicznościach byłyby wystarczające, aby wykluczyć występowanie pomocy państwa w gwarancji przyznanej przez organy publiczne. Warunki te nie są jednak spełnione w przypadku gwarancji G-I, G-II i G-III (wystarczy wspomnieć, że gwarancje te obejmowały 100 % kwoty kredytów bazowych, zob. pkt 3.2 lit. c) obwieszczenia dotyczącego gwarancji).
- (67) Komisja w pierwszej kolejności zauważa, że sytuacja finansowa spółki ÅI w okresie, w którym udzielono jej gwarancji, była wystarczająco stabilna, aby umożliwić przedsiębiorstwu uzyskanie kredytów na warunkach rynkowych bez konieczności udzielania jej gwarancji. Przedsiębiorstwo nie było przedsiębiorstwem zagrożonym w rozumieniu wytycznych Komisji dotyczących pomocy na ratowanie i restrukturyzację⁽²⁰⁾. Na

podstawie dostępnych dowodów nie można stwierdzić, że spółka ÅI była przedsiębiorstwem, które nie utrzymałoby się na rynku bez pomocy państwa. W latach poprzedzających dokonanie zastrzyków kapitałowych, tj. przed rozpoczęciem realizacji projektu iTiden, wyniki finansowe spółki ÅI były stabilne, a jej działalność operacyjna przynosiła nieznacznie dodatnie wyniki. Organy publiczne zaczęły dokonywać zastrzyki kapitałowe na szeroką skalę w 2001 r. nie po to, by ratować przedsiębiorstwo, ale po to, by sfinansować jego rozwój. W przypadku braku pomocy w postaci podwyższeń kapitału spółka ÅI nie ogłosiłaby upadłości, ale byłaby mniejszym przedsiębiorstwem, które w dalszym ciągu dysponowałoby dostępem do rynków finansowych. W związku z tym Komisja nie może uznać, że spółka ÅI nie mogłaby uzyskać dostępu do rynków kredytowych, gdyby nie udzielono jej gwarancji. Kwestią, którą należy rozstrzygnąć, jest zatem ustalenie, czy gwarancje udzielone przedsiębiorstwu przyznały mu korzyść w postaci niższych kosztów kredytu niż koszty, które musiałoby ono ponieść w warunkach rynkowych, tj. w sytuacji braku gwarancji.

- (68) W następnej kolejności należy ustalić, czy za udzielenie gwarancji naliczono odpowiednią stawkę, porównywalną ze stawką, jakiej zażądałby prywatny fundusz gwarancyjny. W rozpatrywanym przypadku Komisja nie znalazła żadnych prywatnych gwarancji, które pozwoliłyby na dokonanie bezpośredniego porównania. W takich okolicznościach Komisja porówna całkowite koszty finansowe związane z udzieleniem kredytu objętego gwarancją, z uwzględnieniem wysokości stopy procentowej kredytu oraz stawki za gwarancję, z wysokością stawki rynkowej z tytułu podobnego kredytu nieobjętego gwarancją⁽²¹⁾.
- (69) W dniu 9 października 2003 r. bank komercyjny [...] (*) udzielił spółce ÅI kredyt w wysokości [...] EUR, zabezpieczony [...]. Wysokość stopy procentowej ustalono na poziomie [...] % rocznie do dnia 15 stycznia 2007 r.⁽²²⁾.
- (70) Mimo że kredyt ten został udzielony w tym samym czasie, co gwarancja G-I, Komisja uważa, że nie jest on odpowiedni do przeprowadzenia porównania w zakresie kosztów tego środka. W okresie od czerwca 2000 r. do marca 2003 r. spółka ÅI otrzymała pięć zastrzyków kapitałowych o łącznej wartości 2 208 595,01 EUR. Przyznanie pomocy państwa na taką skalę niewątpliwie wpłynęło na wynik oceny ryzyka przeprowadzonej przez [...] przed udzieleniem kredytu, a tym samym przyczyniło się do poprawy warunków kredytu, w tym jego kosztów, w porównaniu z warunkami, które przedsiębiorstwo mogłoby uzyskać na rynkach w przypadku braku elementu pomocy państwa w postaci podwyższeń kapitału. Dlatego też Komisja nie może przyjąć, że wysokość stopy procentowej dla przyznanego w 2003 r. kredytu nieobjętego gwarancją (lub jakiegokolwiek późniejszego kredytu) odpowiednio odzwierciedla warunki kredytowe, jakie otrzymałaby spółka ÅI w przypadku braku pomocy państwa, i nie może go

⁽²¹⁾ Obwieszczenie dotyczące gwarancji, pkt 3.2 lit. d).

(*) Informacje niejawne.

⁽²²⁾ Po dniu 15 stycznia 2007 r. stopa procentowa miała zostać zmniejszona na [...] + [...] punktów bazowych.

⁽²⁰⁾ Dz.U. C 244 z 1.10.2004, s. 2.

- wykorzystać jako wiarygodnego punktu odniesienia dla kosztów kredytów objętych gwarancjami przyznanymi przez LG.
- (71) Komisja uważa, że w przypadku braku jakichkolwiek innych wiarygodnych dowodów dotyczących porównywalnych kredytów udzielanych na warunkach rynkowych, do celów przeprowadzenia oceny w kwestii tego, czy środki G-I, G-II i G-III zostały przyznane na warunkach rynkowych, należy skorzystać z odpowiedniego, zewnętrznego wobec beneficjenta, punktu odniesienia, który został przedstawiony w komunikacie w sprawie stóp referencyjnych⁽²³⁾. W komunikacie w sprawie stóp referencyjnych przewiduje się stopę zastępczą dla stopy rynkowej oraz do celów obliczaniu elementu pomocy w środkach pomocy. Metoda służąca określeniu wysokości stopy referencyjnej opiera się na następujących dwóch czynnikach: stopie bazowej (w tym przypadku jednorocznej stopie EURIBOR), do której dodawana jest wartość marży kredytu. Wysokość marży kredytu dodawanej do stopy bazowej jest uzależniona od dwóch czynników: ratingu przedsiębiorstwa otrzymującego kredyt oraz poziomu zabezpieczeń zaproponowanego w odniesieniu do kredytu. W komunikacie wyróżnia się pięć kategorii ratingu (wysoki [AAA-A], dobry [BBB], zadowalający [BB], niski [B] oraz zły [CCC i poniżej]) oraz trzy poziomy zabezpieczeń (wysoki, standardowy i niski) dla każdej kategorii ratingu.
- (72) W dniu 18 czerwca 2010 r. Finlandia przekazała Komisji sprawozdanie opracowane przez firmę konsultingową [...], w którym przedstawiono roczny rating spółki ÅI z grudnia każdego roku. Rating przygotowuje się retrospektywnie na podstawie danych liczbowych dostępnych na koniec roku budżetowego (tj. rating przedstawiony w grudniu 2002 r. zapewnia retrospektywne spojrzenie na kondycję spółki w 2002 r.). Firma [...] opracowała sprawozdanie dotyczące ratingu, opisujące ogólną sytuację finansową i rozwój spółki oraz obejmujące ocenę w następujących sektorach: rozwój, rentowność, przepływy środków pieniężnych, płynność, wypłacalność oraz zobowiązania. Zastosowana skala ratingowa obejmowała pięć kategorii ratingu: znakomity (A + i A), dobry (A- i B+), zadowalający (B i B-), odpowiedni (C + i C) oraz niski (C- i D), umożliwiając dokonanie bezpośredniego porównania ze skalą ratingową przedstawioną w komunikacie w sprawie stóp referencyjnych.
- (73) W grudniu w latach 2002, 2003 i 2004 firma [...] przyznała spółce ÅI odpowiednio rating C+, C + i C, co kwalifikuje spółkę do kategorii „odpowiedni”. Kategoria ta odpowiada ratingowi określanemu jako „niski” w rozumieniu komunikatu w sprawie stóp referencyjnych. W przypadku spółki, której przyznano rating określany jako „niski”, marże kredytu, które należy dodać do stopy bazowej zgodnie z komunikatem w sprawie stóp referencyjnych wynoszą, w zależności od zaproponowanego zabezpieczenia, od 220 punktów bazowych w przypadku wysokiego poziomu zabezpieczenia do 650 punktów bazowych w przypadku niskiego poziomu zabezpieczenia. W grudniu 2005 r. firma [...] zakwalifikowała spółkę ÅI do kategorii ratingu B- (zadowalający), która odpowiada ratingowi określanemu jako „zadowalający” w rozumieniu komunikatu w sprawie stóp referencyjnych.
- (74) W dniu 27 czerwca 2011 r. Finlandia przedstawiła dodatkowe informacje na temat ratingu i zabezpieczenia kredytów. Rating został sporządzony przez [...], bank, który udzielił spółce ÅI nieobjętych gwarancją kredytów oraz dwóch kredytów objętych gwarancją. Opracowany przez [...] rating wykorzystuje system liter w odniesieniu do lat 2000–2003, który uzupełniają dwie jednowyrazowe kwalifikacje. Rating ten można bezpośrednio porównać ze skalą ratingową zastosowaną w komunikacie w sprawie stóp referencyjnych. Począwszy od 2005 r., rating opracowuje [...] – firma konsultingowa podobna do [...]. W 2003 i 2004 r. [...] zakwalifikował spółkę ÅI do kategorii ratingu B- (zadowalający) oraz A (zadowalający), która odpowiada ratingowi określanemu jako „zadowalający” w rozumieniu komunikatu w sprawie stóp referencyjnych. Oznacza to, że w latach 2003 i 2004 [...] przyznał spółce ÅI rating o jedną kategorię wyższy niż rating przyznany przez firmę [...]. W 2005 r. firma [...] przyznała spółce ÅI rating A (zadowalający), który odpowiada ratingowi określanemu jako „zadowalający” zgodnie z komunikatem w sprawie stóp referencyjnych, tym samym przypisując spółkę ÅI do tej samej kategorii, do której przypisała ją firma [...].
- (75) Komisja uważa, że w celu ustalenia, czy gwarancje G-I, G-II i G-III zostały przyznane na warunkach rynkowych, należy stosować rating przyznany przez firmę [...]. Biorąc pod uwagę fakt, że pierwsza gwarancja G-I została przyznana w październiku 2003 r., gdy spółka ÅI otrzymała już pięć zastrzyków kapitałowych o łącznej wartości 2 208 595,01 EUR, każdy rating przyznany spółce w 2003 r. jest prawdopodobnie zawyżony z uwagi na znaczący kwotę przyznanej pomocy państwa. W związku z tym Komisja uważa za właściwe, aby zastosować bardziej zachowawczy rating opracowany przez firmę [...]. Taka decyzja ma wpływ na lata 2003 i 2004, ponieważ w tych dwóch latach firma [...] przyznała spółce ÅI rating o jedną kategorię niższy niż [...]. Należy również zaznaczyć, że [...] udzielił spółce ÅI kredytów objętych gwarancjami LG, przygotowując jednocześnie rating dla tej spółki, co mogło wpłynąć na przeprowadzoną przez ten bank ocenę. Firma [...] nie brała udziału w postępowaniu finansowym, dlatego też prawdopodobieństwo, że nadmierne rozpatrywanie kwestii związanych z pomocą państwa wywarło bezpośredni wpływ na przeprowadzoną przez nią ocenę, jest mniejsze.
- (76) W związku z tym Komisja przyjmuje następujące kategorie ratingu dla spółki ÅI do celów zastosowania komunikatu w sprawie stóp referencyjnych: rating „niski” (B) w 2003 i 2004 r. oraz „zadowalający” (BB) w 2005 r.
- (77) Jeżeli chodzi o zabezpieczenie, spółka ÅI zapewniła zabezpieczenie odpowiadające wartości nominalnej gwarancji w postaci hipoteki ustanowionej na gruntach, na których realizowano projekt iTiden. Finlandia nie przedstawiła informacji związanych ze stratą z tytułu niewykonania zobowiązania zgodnie z przypisem 2 komunikatu w sprawie stóp referencyjnych. Informacje te pomagają określić poziom zabezpieczenia oraz marże kredytu, które należy dodać do stopy bazowej. Dlatego też Komisja zwróciła się o dostarczenie informacji na temat hierarchii ustanowionych hipotek oraz wartości nieruchomości w momencie udzielania gwarancji. Finlandia nie dysponuje wycenami, które

(23) Dz.U. C 14 z 19.1.2008, s. 6.

przedstawiają wartość nieruchomości w momencie przyznawania środków polegających na udzieleniu gwarancji. Władze fińskie argumentowały jednak, że wartość nieruchomości zwiększała się w miarę upływu czasu i postępów w realizacji projektu. Zdaniem Finlandii, w 2010 r. nieruchomość wyceniono na [...] EUR.

- (78) W odniesieniu do kwestii uprzywilejowania zabezpieczeń Komisja zauważa, że w przypadku gwarancji G-I i G-II, zabezpieczenie ustanowione przez LG było najbardziej uprzywilejowane ze wszystkich hipotek ustanowionych na nieruchomości. Komisja zwraca uwagę na fakt, że banki komercyjne udzieliły spółce ÅI kredyty nieobjęte gwarancją i zaakceptowały zabezpieczenie w postaci hipotek ustanowionych na tych samych nieruchomościach, które zajmowało niższą pozycję w hierarchii uprzywilejowania (i stanowiło tym samym gorsze zabezpieczenie) niż zabezpieczenie ustanowione przez LG. W związku z powyższym, oraz z braku lepszych dowodów, Komisja uznaje poziom zabezpieczenia gwarancji za „standardowy” do celów stosowania obwieszczenia dotyczącego gwarancji.
- (79) W świetle powyższych ustaleń wysokość stopy referencyjnej zostanie ustalona osobno dla każdej gwarancji, którą spółka ÅI otrzymała od LG.
- (80) Komisja zauważa, że w przypadku wszystkich przyznanych spółce ÅI gwarancji, związane z nimi stawki składały się z dwóch elementów: (i) stawki okresowej, opłacanej raz do roku i wyrażonej jako odsetek pozostającej głównej kwoty należności w ramach kredytu; oraz (ii) jednorazowej opłaty, również wyrażonej jako odsetek kwoty kredytu, ale uiszczanej jednorazowo w momencie udzielenia gwarancji. W ramach przeprowadzonej poniżej oceny całkowite koszty finansowe kredytów objętych gwarancją uwzględniają wyłącznie stawki okresowe opłacane raz do roku. Zgodnie z pkt 4.2 obwieszczenia dotyczącego gwarancji, element pomocy państwa w ramach gwarancji wylicza się jako różnicę pomiędzy ceną rynkową gwarancji (w tym przypadku stopą referencyjną) a faktycznie zapłaconą ceną. Cena faktycznie zapłacona przez spółkę ÅI obejmuje kwotę stawki okresowej opłacanej raz do roku oraz kwotę opłaty jednorazowej. Ze względów praktycznych kwestie związane z opłatą jednorazową zostaną omówione poniżej, w sekcji 8.2 dotyczącej odzyskania pomocy, ponieważ łatwiej jest odliczyć kwotę opłaty jednorazowej od kwoty pomocy, która ma zostać odzyskana. W każdym razie nawet jeżeli opłaty jednorazowe zostałyby dodane do całkowitych kosztów finansowych związanych z kredytami objętymi gwarancją, nie wpłynęłoby to na zmianę wniosku dotyczącego występowania pomocy. Opłata jednorazowa wpływa jedynie na wysokość kwoty pomocy przyznanej na rzecz spółki ÅI.

Gwarancja G-I

- (81) Gwarancja G-I została przyznana przez LG w dniu 9 października 2003 r. i obejmowała kredyt w wysokości [...] EUR udzielony spółce ÅI przez [...] (kredyt nr [...]). Spółka ÅI ustanowiła hipotekę na nieruchomości jako zabezpieczenie wszelkich wierzytelności w ramach gwarancji. Wysokość stopy procentowej kredytu ustalono

na poziomie [...] % do dnia 15 stycznia 2007 r.⁽²⁴⁾. Wysokość stawki z tytułu udzielenia gwarancji wynosiła [...] % kwoty kredytu rocznie⁽²⁵⁾. W związku z tym całkowite koszty finansowe związane z objętym gwarancją kredytem w momencie jego przyznawania wynosiły [...] % rocznie; wartość tę należy porównać z wysokością stopy referencyjnej obliczonej dla gwarancji na podstawie kwoty bazowej i marży, której wysokość jest uzależniona od przyznanego spółce ÅI ratingu oraz poziomu zabezpieczenia kredytu. Stopa bazowa (jednoroczna stopa EURIBOR) w dniu 9 października 2003 r. wynosiła 2,235 %. Rating spółki ÅI w tamtym okresie określono jako „niski” w rozumieniu komunikatu w sprawie stóp referencyjnych. Jak ustalono powyżej, Komisja przyjmuje, że poziom zabezpieczenia kredytu był standardowy, co oznacza, że marża kredytu, którą należy dodać do wartości stopy bazowej, wynosi 400 punktów bazowych. W związku z tym wysokość stopy referencyjnej dla tego kredytu wynosi 6,235 %, co oznacza, że stopa ta jest wyższa niż całkowite koszty finansowe związane z G-I, wynoszące [...] % rocznie.

- (82) Ponadto od dnia 6 września 2004 r. LG zmniejszył wysokość stawki za gwarancję w odniesieniu do G-I do [...] %. W związku z tym całkowite koszty finansowe związane z kredytem objętym gwarancją zostały ustalone na poziomie [...] %, tj. [...] punktu bazowego poniżej wysokości stopy referencyjnej, co stanowiło tym samym odpowiednią korzyść spółce ÅI.

Gwarancja G-II

- (83) W dniu 2 listopada 2004 r. spółka ÅI zaciągnęła kredyt w wysokości [...] EUR w OKO Bank (kredyt nr [...]). Kredyt ten został zabezpieczony gwarancją udzieloną przez LG, w odniesieniu do której spółka ÅI zapewniła zabezpieczenie w postaci zastawu na nieruchomości. Stopę procentową ustalono na poziomie [...] + [...] punktu bazowego, a opłata z tytułu udzielenia gwarancji wynosiła [...] % kwoty kredytu rocznie, co oznaczało, że całkowite koszty finansowe związane z tym objętym gwarancją kredytem wynosiły [...] % rocznie⁽²⁶⁾.
- (84) W przypadku G-II wysokość stopy referencyjnej należy obliczać na podstawie jednorocznej stopy EURIBOR z dnia 2 listopada 2004 r., która wynosiła 2,314 %. Rating spółki ÅI w tamtym okresie określono jako „niski” w rozumieniu komunikatu w sprawie stóp referencyjnych. Przyjmując standardowy poziom zabezpieczenia, wysokość stopy referencyjnej dla tego kredytu wynosi 6,314 % rocznie, co oznacza, że stopa ta jest wyższa niż całkowite koszty finansowe związane z G-II, wynoszące [...] % rocznie. Z porównania kosztów związanych

⁽²⁴⁾ Zgodnie z informacjami przedstawionymi przez Finlandię stopa ta miała obowiązywać do dnia 15 stycznia 2007 r., kiedy to miała zostać zmieniona na [...] + [...] punktów bazowych. Warunki przyznania kredytu objętego gwarancją uległy jednak zmianie, i w dniu 13 grudnia 2005 r. stopa procentowa ustalono na poziomie [...] % do dnia 15 stycznia 2007 r., kiedy miała zostać zmieniona na [...] + [...] punktów bazowych. W dniu 14 stycznia 2009 r. stopa procentowa została zmieniona na [...] + [...] punktów bazowych, natomiast w dniu 12 lutego 2011 r. została ona ponownie zmieniona na [...] + [...] punktów bazowych.

⁽²⁵⁾ Kwota ta nie uwzględnia jednorazowej opłaty w wysokości [...] % kwoty kredytu, tj. 19 500 EUR. Kwestia ta zostanie omówiona poniżej, w sekcji 8.2 dotyczącej odzyskania pomocy.

⁽²⁶⁾ Kwota ta nie uwzględnia jednorazowej opłaty w wysokości [...] % kwoty kredytu, tj. 2 900 EUR. Kwestia ta zostanie omówiona poniżej, w sekcji 8.2 dotyczącej odzyskania pomocy.

z tym nowym objętym gwarancją kredytem z wysokością stopy referencyjnej wynika, że całkowite koszty finansowe związane z kredytem objętym gwarancją G-II były o co najmniej [...] punktów bazowych niższe od wysokości stopy referencyjnej, co oznaczało korzyść finansową dla spółki ÅI. Zgodnie z dostępnymi Komisji informacjami oprocentowanie kredytu objętego gwarancją nie uległo zmianie od czasu jego udzielenia.

Gwarancja G-III

(85) W dniu 13 grudnia 2005 r. LG udzielił nowej gwarancji na rzecz spółki ÅI. Gwarancja ta miała obejmować „kredyt odniesienia”, tj. pierwotnie nieobjęty gwarancją kredytu udzielony w dniu 9 października 2003 r., którego warunki uległy tym samym zmianie. Stopa procentowa kredytu została wówczas zmieniona na [...] % rocznie. Wysokość opłaty z tytułu gwarancji ustalono na poziomie [...] % kwoty kredytu, co oznaczało, że całkowite koszty finansowe wynosiły [...] % rocznie⁽²⁷⁾ (warunki obowiązujące od tej daty były takie same, jak opisane powyżej warunki mające zastosowanie do kredytu objętego gwarancją G-I, z uwzględnieniem zmiany wysokości stopy procentowej w czasie).

(86) W przypadku G-III wysokość stopy referencyjnej należy obliczać na podstawie jednorocznej stopy EURIBOR z dnia 13 grudnia 2005 r., która wynosiła 2,769 %. Rating spółki ÅI w tamtym okresie określono jako „zadowolający” w rozumieniu komunikatu w sprawie stóp referencyjnych. Przyjmując standardowy poziom zabezpieczenia, wysokość stopy referencyjnej dla tego kredytu wynosi 4,969 % rocznie. Oznacza to, że stopa ta jest wyższa niż całkowite koszty finansowe związane z G-III, wynoszące [...] % rocznie. W związku z tym LG przyznał spółce ÅI odpowiednią korzyść finansową w wysokości co najmniej [...] % rocznie.

5.2. ZAKŁÓCENIE KONKURENCJI ORAZ WPLYW NA WYMIANĘ HANDLOWĄ

(87) Władze fińskie utrzymywały, że przedmiotowe środki nie wywierają wpływu na wymianę handlową między państwami członkowskimi, a w związku z tym nie stanowią pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE. Celem uzasadnienia tego argumentu Finlandia zasadniczo twierdziła, że spółka ÅI jest tylko jednym z wielu przedsiębiorstw prowadzących działalność na rynku nieruchomości, a przy tym nie jest największą z nich. Tym samym brak jest dowodu na to, że środki, gdyby zostały uznane za pomoc państwa, przyczyniły się do wzmocnienia pozycji spółki ÅI ze szkodą dla jej konkurentów.

(88) Komisja nie może przyjąć tego argumentu. Fakt, że spółka ÅI uzyskiwała korzyść finansową, która nie została udostępniona jej konkurentom (a, jak potwierdziła Finlandia, na rynku nieruchomości na Wyspach Alandzkich działalność prowadzi szereg innych podmiotów gospodarczych), oznacza, że spółka ÅI miała możliwość podejmowania znacznych inwestycji i rozszerzania zakresu prowadzonej działalności na warunkach finansowych, które były korzystniejsze niż warunki oferowane jej konkurentom (którzy mogliby zdecydować się na

podjęcie podobnych inwestycji, gdyby spółka ÅI nie uzyskała przedmiotowej korzyści). Wykazanie, że omawiane środki pozwoliły spółce ÅI przejąć udział w rynku posiadany przez jakiegokolwiek konkretnego konkurenta, nie jest konieczne.

(89) Podobnie przyznana spółce ÅI korzyść mogła wywrzeć wpływ na wymianę handlową między państwami członkowskimi. Prawdą jest, że Wyspy Alandzkie stanowią niewielki rynek, zlokalizowany na archipelagu, do którego dostęp można uzyskać wyłącznie drogą morską lub powietrzną, i że na mocy podpisanego przez Finlandię traktatu o przystąpieniu do UE na obszarze tym obowiązują szczególne ograniczenia w zakresie swobody przedsiębiorczości. Faktem jest jednak również, że w odniesieniu do zagranicznych przedsiębiorstw nie ustanowiono całkowitego zakazu prowadzenia działalności na Wyspach Alandzkich, a z całą pewnością tego rodzaju zakaz nie został ustanowiony w odniesieniu do przedsiębiorstw dokonujących inwestycji na lokalnym rynku nieruchomości. Komisja zauważa również, że Finlandia nie zakwestionowała zawartego w decyzji o wszczęciu postępowania stwierdzenia, że nieruchomości na Wyspach Alandzkich nabywały w przeszłości przedsiębiorstwa mające swoją siedzibę w innych państwach członkowskich. W związku z tym jakakolwiek korzyść przyznana spółce ÅI za pośrednictwem tych środków mogłaby przynajmniej potencjalnie wpłynąć na wymianę handlową między państwami członkowskimi za sprawą nadmiernego wzmocnienia pozycji spółki ÅI w porównaniu z jej potencjalnymi konkurentami lub inwestorami zagranicznymi.

5.3. WNIOSEK DOTYCZĄCY KWALIFIKACJI ŚRODKA JAKO POMOCY PAŃSTWA

(90) Ze wskazanych powyżej powodów Komisja stwierdza, że wszystkie podwyższenia kapitału (z wyjątkiem podwyższeń oznaczonych jako C-I, C-II i C-III) oraz gwarancje kredytowe oznaczone jako G-I, G-II i G-III stanowią pomoc państwa w rozumieniu art. 107 TFUE.

6. DOMNIEMANA ZGODNOŚĆ POMOCY Z PRAWEM

(91) Finlandia argumentowała, że zarówno zastrzyki kapitałowe, jak i gwarancje, jeżeli stanowiły pomoc państwa, zostały przyznane zgodnie z prawem w ramach programów pomocy wdrożonych i w należyty sposób zgłoszonych Urzędowi Nadzoru EFTA przed przystąpieniem Finlandii do UE pod numerami referencyjnymi 93-074 (podwyższenia kapitału) oraz 93-079 (gwarancje).

(92) Argument ten należy rozpatrzyć w świetle przepisów rozporządzenia (WE) nr 659/1999. Zgodnie z art. 1 lit. d) „program pomocowy” oznacza „każde działanie, na którego podstawie, bez dalszego wprowadzania w życie wymaganych środków, można dokonać wypłat pomocy indywidualnej na rzecz przedsiębiorstw określonych w ustawie w sposób ogólny i abstrakcyjny oraz każde działanie, na którego podstawie pomoc, która nie jest związana z konkretnym projektem, może zostać przyznana jednemu lub kilku przedsiębiorstwom na czas nieokreślony i/lub w nieokreślonej kwocie”. Ponadto zgodnie z art. 1 lit. b) rozporządzenia (WE) nr 659/1999 „istniejąca pomoc” oznacza: „(i) bez uszczerbku dla art. 144 i 172 aktu przystąpienia Austrii, Finlandii i Szwecji,

⁽²⁷⁾ Kwota ta nie uwzględnia jednorazowej opłaty w wysokości [...] % kwoty kredytu, tj. 6 500 EUR. Kwestia ta zostanie omówiona poniżej, w sekcji 8.2 dotyczącej odzyskania pomocy.

wszelką pomoc istniejącą przed wejściem w życie traktatu w odpowiednich państwach członkowskich, czyli programy pomocowe oraz pomoc indywidualną, których realizację rozpoczęto przed wejściem w życie traktatu, a które będą stosowane także po tej dacie”.

- (93) Finlandia przystąpiła do Wspólnoty Europejskiej w dniu 1 stycznia 1995 r. Ponadto zgodnie z art. 172 ust. 5 traktatu o przystąpieniu Austrii, Finlandii i Szwecji „[...] pomoc państwa przyznana na rzecz nowych państw członkowskich w 1994 r., która, wbrew postanowieniom Porozumienia EOG lub ustaleniom poczynionym na mocy tego Porozumienia, nie została zgłoszona Urzędowi Nadzoru EFTA lub została zgłoszona, ale przyznano ją, zanim Urząd podjął decyzję w tej sprawie, nie jest uznawana za istniejącą pomoc zgodnie z art. 93 ust. 1 Traktatu WE [...]”.
- (94) Ponadto zgodnie z art. 1 lit. c) rozporządzenia (WE) nr 659/1999, „nowa pomoc” oznacza każdą pomoc, czyli programy pomocowe i pomoc indywidualną, która nie jest pomocą istniejącą, włącznie ze zmianami istniejącej pomocy⁽²⁸⁾.
- (95) W art. 4 ust. 1 rozporządzenia Komisji (WE) nr 794/2004 z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 93 Traktatu WE⁽²⁹⁾ pojęcie zmiany istniejącej pomocy definiuje się jako „jakąkolwiek zmianę inną niż modyfikacje o czysto administracyjnym lub formalnym charakterze, która nie może wpłynąć na ocenę zgodności danego środka pomocowego ze wspólnym rynkiem. Jednak wzrost pierwotnego budżetu istniejącego programu pomocowego do 20 % nie jest uznawany za zmianę pomocy istniejącej”.
- (96) Z powyższego wynika, że wdrożony przed przystąpieniem do UE środek będący programem pomocy państwa może zostać uznany za istniejącą pomoc, jeżeli spełnione są dwa warunki. Po pierwsze, program musiał zostać wdrożony przed wejściem Traktatu WE w życie, po drugie, od momentu wdrożenia program nie mógł ulec istotnym zmianom.
- (97) Komisja przeprowadzi ocenę wysuniętego przez Finlandię argumentu dotyczącego zgodności pomocy z prawem osobno dla dwóch domniemanych programów.

6.1. DOMNIEMANY PROGRAM GWARANCJI (93-079)

- (98) W pierwszej kolejności Komisja oceni, czy środki stanowią program pomocowy w rozumieniu art. 1 lit. b) rozporządzenia (WE) nr 659/1999.

⁽²⁸⁾ W sprawie *Gibraltar przeciwko Komisji* (sprawy połączone T-195/01 i T-207/01 *Government of Gibraltar przeciwko Komisji*, wyrok z dnia 30 kwietnia 2002 r. [2002], Rec. II-2309, pkt 109–111) Sąd Pierwszej Instancji zauważył, że na mocy art. 1 lit. c) rozporządzenia (WE) nr 659/99 „zmiany istniejącej pomocy” należy uznawać za nową pomoc. W konsekwencji wyłącznie zmiana może zostać uznana za nową pomoc. Jeżeli jednak zmiana wywiera wpływ na istotę pierwotnego programu, ponieważ nie da się jej oddzielić od tego programu, program zostaje przekształcony w nowy program pomocy (sprawy połączone T-254/00, T-270/00 i T-277/00 *Hotel Cipriani przeciwko Komisji*, wyrok z dnia 28 listopada 2008 r., pkt 358–359).

⁽²⁹⁾ Dz.U. L 140 z 30.4.2004, s. 1.

- (99) Krajową podstawę prawną dla programu gwarancji stanowi ustawa prowincjonalna dotycząca gwarancji prowincjonalnych na rzecz przemysłu i niektórych innych sektorów przedsiębiorstw (ÅFS 1966:14)⁽³⁰⁾, która została przyjęta w 1966 r. i zmieniona ustawami ÅFS 1979:84, 1982:37, 1988:53, 1992:9, 1994:29, 1996:56 oraz 2002:23. Jeżeli chodzi o budżet lub „kopertę”, w momencie, w którym Finlandia przystępowała do WE, ustawa prowincjonalna z 1966 r. stanowiła, że „kwota pozostających do realizacji gwarancji lub kredytów⁽³¹⁾ nie może w żadnym momencie przekroczyć 20 000 000 FIM”. Natomiast przedmiotowy środek nie przewiduje żadnego ograniczenia czasowego w zakresie ich stosowania.
- (100) W świetle przedstawionych powyżej uwag oraz przepisów ustawy krajowej na pierwszy rzut oka wydaje się, że środki spełniają kryteria określone w definicji programu pomocy, ponieważ ustawa zdaje się dopuszczać możliwość przyznawania pomocy, która nie jest związana z żadnym konkretnym projektem i która może zostać przyznana jednemu lub kilku przedsiębiorstwom na czas nieokreślony. Domniemany program będący przedmiotem oceny został wdrożony w dniu 1 września 1982 r., tj. na długo przed upływem terminu 1 stycznia 1994 r., i został zgłoszony Urzędowi Nadzoru EFTA. W związku z tym pierwszy warunek pozwalający uznać pomoc za istniejącą pomoc wydaje się spełniony, ponieważ pierwotny program został wdrożony przed wejściem Traktatu w życie w Finlandii, a nawet przed dniem 1 stycznia 1994 r., co oznacza, że art. 172 ust. 5 traktatu o przystąpieniu Austrii, Finlandii i Szwecji nie ma zastosowania w rozpatrywanym przypadku.
- (101) Komisja musi jednak również ocenić, czy środki zostały poddane jakimkolwiek istotnym zmianom od dnia 1 stycznia 1994 r.
- (102) Władze regionalne wprowadziły co najmniej trzy zmiany w programie gwarancji w okresie od dnia 1 stycznia 1994 r. (na mocy ustaw prowincjonalnych 1994:29, 1996:56 oraz 2002:23) do momentu przyznania pierwszej gwarancji w dniu 14 sierpnia 2003 r. Zmiany przewidywały znaczne zwiększenie budżetu programu (tj. zwiększenie łącznej kwoty gwarancji, które mogły zostać przyznane w dowolnym momencie). Ponieważ przedmiotowa sprawa dotyczy przyznania gwarancji kredytowej, należy ocenić, czy zmiany dotyczące budżetu programu, wprowadzone wcześniej niż omawiane środki, powinny zostać uznane za istotne i możliwe do oddzielenia od istniejącego programu.

- (103) Jak już stwierdzono, zgodnie z art. 4 rozporządzenia (WE) nr 794/2004 zwiększenie budżetu o ponad 20 % stanowi zmianę programu pomocy istniejącej. Dwie zmiany, o których mowa powyżej⁽³²⁾, zwiększyły pierwotny budżet programu odpowiednio o 50 % i 150 %. Te zwiększenia budżetu stanowią istotne zmiany programu, które nigdy nie zostały zgłoszone Komisji.

⁽³⁰⁾ Landskapslag om landskapsgarantier för industrier och andra näringsgrenar, ÅFS 1966:14.

⁽³¹⁾ Ustawa obejmuje również niektóre kredyty (uwaga Komisji).

⁽³²⁾ Zmiana z dnia 3 marca 1994 r. zwiększyła budżet z 20 mln do 30 mln FIM, natomiast zmiana z dnia 16 lutego 1996 r. zwiększyła budżet z 30 mln FIM do 50 mln FIM.

(104) Skutek tych istotnych zmian nie może być uważany za oddzielny od domniemanego programu, co powoduje, że program rozumiany jako całość stanowi nową pomoc. W rzeczywistości pierwotny program pomocy był ograniczony wyłącznie jeżeli chodzi o całkowitą kwotę gwarancji, która w danym momencie mogła stanowić pozostającą kwotę należności. W tym szczególnym kontekście bardzo istotne zwiększenie budżetu (nawet w przypadku niewprowadzenia żadnych innych zmian w programie) wywiera wpływ na kluczowe elementy istniejących zasad.

(105) Ponadto Komisja zwraca uwagę na fakt, że z przedstawionych przez Finlandię dokumentów związanych z gwarancjami nie wynika, że domniemany program gwarancji stanowił podstawę prawną dla tych gwarancji.

(106) W konsekwencji gwarancje będące przedmiotem niniejszej decyzji muszą zostać uznane za nową pomoc. Biorąc pod uwagę fakt, że pomoc została wdrożona bez wcześniejszej zgody Komisji, której uzyskanie jest wymagane na mocy art. 108 TFUE, należy uznać ją za niezgodną z prawem.

6.2. DOMNIEMANY PROGRAM SUBSKRYPCJI UDZIAŁÓW (93-074)

(107) Przepisy krajowe mające zastosowanie do tego domniemanego programu zostały zgłoszone Urzędowi Nadzoru EFTA jako uregulowania dotyczące pomocy w zakresie subskrypcji udziałów. Z przedstawionych w tamtym okresie dokumentów wynika, że za krajową podstawę prawną uznano „roczny budżet Wysp Alandzkich”. W pozycji „maksymalna potencjalna intensywność pomocy, która [...] może zostać przyznana na rzecz dowolnego projektu” Finlandia wpisała wartość „30 %”. Ponadto w ramach pozycji „Budżet/wydatki” Finlandia przedstawiła informacje na temat budżetów na lata 1992–1994, ale nie wypełniła pozycji „Łączna szacunkowa wysokość budżetu dla całego okresu programowania programu”.

(108) W trakcie postępowania Finlandia wyjaśniła, że formalną podstawę prawną dla domniemanego programu stanowi ustawa o autonomii Wysp Alandzkich (1144/1991), która została przyjęta w 1991 r. Zgodnie z art. 18 ust. 22 tej ustawy władze lokalne Wysp Alandzkich dysponują „ogólnymi uprawnieniami” w zakresie przyjmowania różnego rodzaju środków służących wspieraniu gospodarki Wysp Alandzkich. Uprawnienia te są realizowane (np. za pośrednictwem kredytów, zastrzyków kapitałowych, gwarancji) z zastosowaniem przepisów przewidzianych w rocznym budżecie ogólnym LG.

(109) Komisja zauważa, co następuje:

(110) Niezależnie od tego, że Finlandia może upoważnić władze lokalne do dokonywania tego rodzaju zastrzyków kapitałowych (w ramach ogólnych uprawnień przyznanych im na mocy ustawy o autonomii) w charakterze „programu”, Komisja musi sprawdzić, czy przepisy prawa krajowego przyznające takie uprawnienia spełniają kryteria określone w definicji „programu” przedstawionej w art. 1 lit. d) rozporządzenia (WE) nr 659/1999. W tym kontekście wydaje się, że podstawa prawna (art. 18 ust. 22 ustawy 1144/1991) obejmuje przepisy odnoszące się do podziału uprawnień między różnymi organami

w ramach fińskiego porządku prawnego, które nie spełniają kryteriów pozwalających na ich sklasyfikowanie jako programu pomocy (który definiuje się m.in. jako „[...] działanie, na którego podstawie, bez dalszego wprowadzania w życie wymaganych środków, można dokonać wypłat pomocy indywidualnej [...]”). Jakkolwiek przypadek alokacji kapitału na rzecz pojedynczego beneficjenta wymagałby zatem w pierwszej kolejności wydzielenia przez LG odpowiednich środków w budżecie rocznym (po przeprowadzeniu głosowania w ramach zgromadzenia regionalnego Wysp Alandzkich według jego uznania), a następnie wykonania decyzji podjętych przez LG. Wydaje się zatem, że zastrzyki kapitałowe przyznane na mocy tych uprawnień należy postrzegać jako serię indywidualnych decyzji, nie zaś jako program pomocy.

(111) Komisja zauważa jednak również, że domniemany program obejmował wyłącznie lata 1992–1994, ponieważ w ramach działu „Budżet/wydatki” nie przedstawiono żadnych innych informacji, mimo że podstawę prawną stanowił „roczny budżet Wysp Alandzkich”.

(112) Komisja zwraca wreszcie uwagę na fakt, że Finlandia wskazała, iż maksymalna intensywność pomocy, która „może zostać przyznana na rzecz dowolnego projektu”, wynosi 30 %. Można to zinterpretować wyłącznie w taki sposób, że zastrzyki kapitałowe realizowane w ramach tego domniemanego programu w założeniu miały być przyznawane w połączeniu z istotnym wkładem prywatnym (stanowiącym co najmniej 70 % łącznej kwoty) na rzecz „projektów”, które miały wspierać realizację celów domniemanego programu, określonych jako „turystyka, przemysł, badania i rozwój”. Podwyższenia kapitału będące przedmiotem niniejszej decyzji nie spełniają tego formalnego warunku i nie mogą w związku z tym być objęte krajowymi przepisami prawnymi, które zostały przedstawione Urzędowi Nadzoru EFTA, niezależnie od tego, czy stanowiły one właściwy program pomocy i czy miały zastosowanie po 1994 r.

(113) W rezultacie pomoc państwa przyznana w postaci podwyższeń kapitału na rzecz spółki ÅI stanowi nową pomoc. Ponieważ pomoc została wdrożona bez wcześniejszej zgody Komisji, której uzyskanie jest wymagane na mocy art. 108 TFUE, należy uznać ją za niezgodną z prawem.

6.3. DODATKOWA UWAGA DOTYCZĄCA DECYZJI PODJĘTYCH OSTATNIO PRZEZ NACZELNY SĄD ADMINISTRACYJNY FINLANDII

(114) Należy również zwrócić uwagę na fakt, że dwa środki przyznane przez LG na rzecz spółki ÅI zostały niedawno unieważnione przez fiński sąd krajowy. Te środki to: (i) podwyższenie kapitału C-XI wypłacone spółce ÅI w 2007 r. (zob. uwaga w motywie 16 powyżej); oraz (ii) gwarancja kredytowa z 2006 r., która nigdy nie została wdrożona. W decyzji z dnia 6 kwietnia 2011 r. naczelny sąd administracyjny orzekł, czy LG podejmował decyzje zgodnie z krajowymi przepisami administracyjnymi. Sąd zarazem ocenił, czy istniały wystarczające przesłanki, aby uznać, że środki stanowiły pomoc państwa, co oznaczałoby, że władze lokalne powinny były zgłosić je Komisji przed wdrożeniem. Sąd stwierdził, na podstawie domniemania faktycznego, że wszystkie

kryteria uznania środków za pomoc państwa zostały spełnione. Sąd rozpatrzył również przedstawione przez Finlandię twierdzenie, że środki – jeżeli rzeczywiście stanowiły pomoc państwa – byłyby objęte przepisami krajowymi, które miały zastosowanie przed przystąpieniem Finlandii do UE, i w związku z tym kwalifikowałyby się jako „istniejąca pomoc”. W tym celu sąd dokładnie przeanalizował przepisy krajowe i ustalił, że niezależnie od tego, czy przepisy te obejmowały faktyczne programy pomocy państwa czy też nie, decyzje władz lokalnych nie były zgodne z formalnym wymogiem przewidzianym w przepisach krajowych, głównie ze względów przedstawionych powyżej przez Komisję. W związku z tym wnioski wyciągnięte przez naczelny sąd administracyjny pokrywają się z wnioskami wyciągniętymi przez Komisję, zgodnie z którymi będący przedmiotem postępowania zastrzyk kapitałowy C-XI wiąże się z przyznaniem nowej pomocy państwa. Naczelny sąd administracyjny doszedł do takiego samego wniosku w odniesieniu do gwarancji kredytowej z 2006 r. Ponieważ gwarancja nigdy nie została wykorzystana, nie została ona poddana ocenie w ramach niniejszej decyzji.

7. ZGODNOŚĆ POMOCY Z RYNKIEM WEWNĘTRZNYM

- (115) Finlandia argumentowała ogólnie, że środki, jeżeli zostałyby uznane za nową pomoc państwa, byłyby mimo to zgodne z rynkiem wewnętrznym, ponieważ finansowana za ich pomocą działalność spółki ÅI miała na celu wspieranie rozwoju regionalnego i tworzenie nowych miejsc pracy.
- (116) Pomoc państwa, której przyznawanie jest zasadniczo zakazane, jest mimo to uznawana za zgodną z rynkiem wewnętrznym w okolicznościach opisanych w art. 107 ust. 2 TFUE i może zostać uznana za zgodną w przypadku, gdy jest wykorzystywana do realizacji celów, o których mowa w art. 107 ust. 3. Jedyną podstawą do stwierdzenia zgodności pomocy z rynkiem wewnętrznym w omawianym przypadku może stanowić art. 107 ust. 3 lit. a) TFUE, który dopuszcza możliwość przyznania pomocy przeznaczanej na sprzyjanie rozwojowi gospodarczemu regionów, w których poziom życia jest nienormalnie niski lub regionów, w których istnieje poważny stan niedostatecznego zatrudnienia, lub art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE, który stanowi, że pomoc państwa może zostać uznana za zgodną z rynkiem wewnętrznym w przypadku, gdy jest przeznaczona na ułatwianie rozwoju niektórych regionów gospodarczych.
- (117) Zgodnie z zasadami pomocy regionalnej mającymi zastosowanie do Finlandii w omawianym okresie (mapy pomocy regionalnej na lata 2000–2006 oraz 2007–2013), miasto Mariehamn, w którym zlokalizowany jest biurowiec iTiden, w żadnym wypadku nie kwalifikowało się do uzyskania tego rodzaju pomocy. Oznacza to, że nawet jeżeli pomoc mogłaby zostać uznana za przeznaczoną na realizację tego projektu, nie można by jej uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym. Ponadto Komisja zwraca uwagę na fakt, że Finlandia nie wykazała, iż którykolwiek z warunków zgodności pomocy z rynkiem wewnętrznym przewidzianych w zasadach pomocy regionalnej (dotyczących np. formy pomocy, kosztów kwalifikowalnych lub maksymalnej intensywności pomocy) został spełniony.
- (118) Podobnie pomocy nie można uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy jakichkolwiek innych wytycznych lub komunikatów przyjętych przez Komisję w odniesieniu do kwestii stosowania przepisów art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE lub bezpośrednio na mocy tego artykułu. Władze fińskie nie przedstawiły żadnych konkretnych argumentów ani dowodów, na podstawie których Komisja mogłaby zatwierdzić przedmiotowe środki jako zgodne z którymkolwiek przepisem TFUE.

8. ODZYSKANIE POMOCY

8.1. ARGUMENTY PRZEDSTAWIONE PRZEZ FINLANDIĘ

- (119) Zgodnie z art. 14 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 „w przypadku gdy podjęte zostały decyzje negatywne w sprawach pomocy przyznanej bezprawnie, Komisja podejmuje decyzję, że zainteresowane państwo członkowskie podejmie wszelkie konieczne środki w celu windykacji pomocy od beneficjenta [...]. Komisja nie wymaga windykacji pomocy, jeżeli byłoby to sprzeczne z ogólną zasadą prawa wspólnotowego”. Naturalną konsekwencją takiego stanu rzeczy powinno być zatem odzyskanie środków, które stanowią pomoc państwa przyznaną na rzecz spółki ÅI w sposób niezgodny z prawem.
- (120) Finlandia argumentowała jednak, że Komisja powinna w tym przypadku powstrzymać się od wydania nakazu odzyskania pomocy, ponieważ Finlandia miała uzasadnione podstawy, by oczekiwać, że pomoc była zgodna z prawem na mocy domniemych programów przedakcesyjnych, oraz z uwagi na fakt, że wydanie nakazu odzyskania pomocy byłoby sprzeczne z zasadą prawa wspólnotowego. Komisja zauważa, że Finlandia formalnie przedstawiła uzasadnione oczekiwania wyłącznie w odniesieniu do LG. Nie odniesiono się wprost do kwestii uzasadnionych oczekiwań beneficjenta.
- (121) Komisja w żadnym razie nie może przyjąć tego argumentu.
- (122) Jeżeli chodzi o podwyższenia kapitału, Komisja wykazała powyżej, że niezależnie od tego, co spółka ÅI lub jakikolwiek inny podmiot mógł, w oparciu o uzasadnione podstawy, sądzić na temat statusu prawnego domniemanego programu subskrypcji udziałów w kontekście zasad pomocy państwa, podmioty te nie spełniły nawet formalnych warunków przewidzianych w domniemych programie zgłoszonym Urzędowi Nadzoru EFTA. Tym samym nie można argumentować, że spółka ÅI mogła odnieść korzyść z uzasadnionego przekonania co do zgodności podwyższeń kapitału z prawem, ponieważ podwyższenia te nie mogły być objęte przepisami krajowymi, w odniesieniu do których Finlandia utrzymuje, że żywiła uzasadnione oczekiwania.
- (123) Jeżeli chodzi o gwarancje kredytowe, Komisja wykazała, że program gwarancji został w istotnym stopniu zmieniony przed przyznaniem gwarancji będących przedmiotem niniejszej decyzji. Te wprowadzone przez władze Wysp Alandzkich zmiany nie zostały zgłoszone Komisji. W konsekwencji wszystkie gwarancje przyznane zgodnie z przepisami krajowymi, które składały się na pierwotny program, należy uznać za nową pomoc. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem żaden beneficjent pomocy nie

- może żywić uzasadnionych oczekiwań, że pomoc, która powinna zostać zgłoszona Komisji zgodnie z art. 108 TFUE i która nie została w ten sposób zgłoszona, jest zgodna z prawem⁽³³⁾.
- (124) Podsumowując, zarówno gwarancje, jak i podwyższenia kapitału stanowią nową pomoc państwa, którą należało zgłosić Komisji przed jej wdrożeniem.
- (125) Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem⁽³⁴⁾ państwa członkowskie, których władze przyznały pomoc niezgodnie z przepisami proceduralnymi ustanowionymi w art. 108 TFUE, nie mogą usprawiedliwiać faktu niewywiązania się z obowiązku podjęcia działań koniecznych do wdrożenia decyzji Komisji nakazującej im odzyskanie pomocy tym, że beneficjenci tej pomocy mieli uzasadnione oczekiwania co do jej zgodności z prawem. Jeżeli organy krajowe mogłyby opierać się na swoim własnym niezgodnym z prawem postępowaniu, skutkowało to całkowitym unieważnieniem przepisów art. 107 i 108 TFUE i spowodowało, że decyzje podejmowane przez Komisję na mocy tych przepisów byłyby nieskuteczne.
- (126) Tę samą zasadę należy bezwzględnie stosować w przypadku, gdy organy krajowe argumentują, że same miały uzasadnione oczekiwania co do zgodności środków z prawem, ale nie zgłosiły ich Komisji, mimo że środki te stanowiły nową pomoc⁽³⁵⁾.
- (127) Podobnie w zakresie, w jakim uzasadnione oczekiwania spółki ÅI uznaje się za istotne, Komisja zwraca uwagę na fakt, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, w świetle obligatoryjnego charakteru sprawowanego przez Komisję na mocy art. 108 TFUE nadzoru nad pomocą państwa, przedsiębiorstwa, którym przyznano tego rodzaju pomoc, nie mogą co do zasady żywić uzasadnionych oczekiwań, że pomoc ta jest zgodna z prawem, chyba że została przyznana zgodnie z procedurą przewidzianą w tym artykule. Wykazujący należytą dbałość przedsiębiorca powinien w normalnych warunkach być w stanie ocenić, czy procedura ta była przestrzegana⁽³⁶⁾.
- (128) Komisja zwraca uwagę na fakt, że żadne przedsiębiorstwo nie dysponowało lepszą możliwością uzyskania wglądu w podejmowane przez LG działania w zakresie domniemych programów pomocy niż spółka ÅI, ponieważ LG jest jej głównym udziałowcem i jest reprezentowany w zarządzie spółki ÅI przez osoby będące również członkami kadry zarządzającej LG. Argument ten znajduje potwierdzenie w fakcie, że, jak wskazano powyżej w związku z podwyższeniami kapitału, przedstawiciele spółki ÅI oraz przedstawiciele LG prowadzili regularną wymianę informacji. W związku z tym, mimo że władze fińskie nie argumentowały wprost, że beneficjent pomocy miał uzasadnione oczekiwania co do zgodności pomocy z prawem, Komisja jest zdania, że spółka ÅI nie może twierdzić, że żywiła jakiegokolwiek uzasadnione oczekiwania w przedmiotowej sprawie.
- (129) Ponadto Komisja nigdy nie udzieliła Finlandii ani beneficjentowi pomocy żadnych konkretnych zapewnień w kwestii tego, że przedmiotowe środki nie będą stanowiły pomocy państwa lub że zostaną uznane za pomoc zgodną z rynkiem wewnętrznym, które mogłyby uzasadniać powstanie takich oczekiwań⁽³⁷⁾.
- (130) Finlandia argumentowała również, że w przypadku, w którym doszłoby do odzyskania pomocy przyznanej za pomocą podwyższeń kapitału, element pomocy nie musiałby obejmować całej kwoty przyznanych środków kapitałowych, ale raczej (analogicznie do sposobu obliczania elementu pomocy w ramach gwarancji) mógłby stanowić koszt, który spółka ÅI musiałaby ponieść, dążąc do pozyskania alternatywnego źródła finansowania na rynkach. W tym kontekście Finlandia zaproponowała, aby koszt uzyskania takiego alternatywnego finansowania został określony poprzez odniesienie do przedstawionych w sprawozdaniu KPMG informacji dotyczących oczekiwanego zwrotu z inwestycji w nieruchomości biurowe w wysokości 7 %.
- (131) Komisja nie może wyrazić zgody na zastosowanie takiego rozwiązania.
- (132) Nie ulega wątpliwości, że co do zasady na kwotę pomocy państwa w danym przypadku składa się różnica między korzyścią (w postaci finansowania), którą przedsiębiorstwo uzyskało dzięki zasobom państwowym, a tym, co mogłoby uzyskać na rynkach finansowych. W konsekwencji „poprzez zwrot pomocy, beneficjent traci przewagę, którą uzyskał na rynku względem swoich konkurentów, dzięki czemu dochodzi do przywrócenia sytuacji sprzed wypłaty pomocy”⁽³⁸⁾.
- (133) Każdy podmiot dokonujący inwestycji, czy to poprzez udzielenie kredytu, czy też poprzez nabycie udziału w kapitale przedsiębiorstwa, będzie dążył do uzyskania współmiernego do ryzyka zwrotu z dokonanych przez siebie inwestycji.
- (134) W przypadku gdy pomoc jest przyznawana w postaci kredytu udzielanego po kosztach niższych niż koszty rynkowe (jak ma to miejsce w przypadku kredytu objętego gwarancją, jeżeli całkowity koszt finansowy jest niższy niż stopa procentowa kredytu rynkowego) przedsiębiorstwu, które nie zostało wykluczone z rynku kredytowego i które mogłoby w związku z tym, w przypadku braku pomocy, zaciągnąć kredyt oprocentowany zgodnie z rynkową stopą procentową, oczywiście jest, że naprawczy cel odzyskania pomocy może zostać osiągnięty poprzez zobowiązanie przedsiębiorstwa do zapłaty kwoty różnicy (powiększonej o odsetki), co ponownie zrówna sytuację tego przedsiębiorstwa z sytuacją jego konkurentów.
- (135) Sytuacja przedstawia się inaczej w przypadku inwestycji kapitałowych. W tej sytuacji stopa zwrotu nie jest uzależniona od gotowości przedsiębiorstwa do zapłaty (jak ma to miejsce w przypadku kredytu), ale stanowi w całości współczynnik rentowności właściwy dla stosowanego przez przedsiębiorstwo modelu prowadzenia działalności.

⁽³³⁾ Zob. sprawa C-24/95 *Land Rheinland-Pfalz przeciwko Alcan Deutschland GmbH*, wyrok z dnia 20 marca 1997 [1997], Rec. I-1591, pkt 49.

⁽³⁴⁾ Tamże, pkt 17; zob. również sprawy połączone C-465/09P *Diputación Foral de Vizcaya przeciwko Komisji* i C-470/09P *Territorio Histórico de Vizcaya i in. przeciwko Komisji*, wyrok z dnia 9 czerwca 2011 r., pkt 151, dotychczas nieopublikowany.

⁽³⁵⁾ Zob. przypis 34.

⁽³⁶⁾ Sprawa C-5/89 *Komisja przeciwko Niemcom*, wyrok z dnia 20 września 1990 r. [1990], Rec. I-3437, pkt 14.

⁽³⁷⁾ Zob. sprawy połączone T-427/04 i T-15/05 *Francja i France Télécom przeciwko Komisji*, wyrok z dnia 30 listopada 2009 r. [2009], Zb.Orz. II-4315, pkt 261.

⁽³⁸⁾ Sprawa C-348/93 *Komisja przeciwko Włochom*, wyrok z dnia 4 kwietnia 1995 r. [1995], Rec. I-673, pkt 27.

Dopóki prywatny inwestor nie uzna, że dany rodzaj działalności nie przyniesie odpowiedniej rekompensaty z tytułu ryzyka związanego z dokonaniem inwestycji, nie zdecyduje się na taką inwestycję i ulokuje swoje środki pieniężne w innym miejscu. Innymi słowy, Komisja nie może uznać, że dążąc do zwiększenia swojego kapitału spółka mogłaby uzyskać te same środki pieniężne na rynku finansowym oferując wyższe wynagrodzenie, ponieważ oczekiwany poziom osiągnięty przez nią wyników nie dawał jej możliwości zaproponowania wyższego wynagrodzenia jakimkolwiek inwestorowi na rynku kapitałowym. Scenariusz alternatywny, tj. sytuacja, która miałaby miejsce w przypadku nieprzyznania pomocy, i którą odzyskanie pomocy ma w założeniu przywrócić lub do której powstania ma ono doprowadzić, zakłada zatem, że nie doszłoby do przeprowadzenia żadnej inwestycji kapitałowej. W związku z tym kwota pomocy, którą należy odzyskać, stanowi równowartość pełnej kwoty podwyższeń kapitału.

- (136) Z tego względu Komisja nie może przyjąć stanowiska Finlandii w kwestii elementu pomocy w podwyższeniach kapitału.

8.2. KWOTA POMOCY, KTÓRĄ NALEŻY ODZYSKAĆ

- (137) W konsekwencji Finlandia odzyskuje od spółki ÅI wskazaną przez Komisję bezprawną i niezgodną z rynkiem wewnętrznym pomoc w następującej wysokości:

- (138) Podwyższenia kapitału:

- a) podwyższenie kapitału C-IV: 353 199,00 EUR. Pomoc ta została przekazana do dyspozycji spółki ÅI w dniu 20 lipca 2001 r.
- b) podwyższenie kapitału C-V: 599 933,78 EUR. Pomoc ta została przekazana do dyspozycji spółki ÅI w dniu 15 sierpnia 2002 r.
- c) podwyższenie kapitału C-VI: 799 911,64 EUR. Pomoc ta została przekazana do dyspozycji spółki ÅI w dniu 13 marca 2003 r.
- d) podwyższenie kapitału C-VII: 515 165,97 EUR. Pomoc ta została przekazana do dyspozycji spółki ÅI w dniu 6 maja 2004 r.
- e) podwyższenie kapitału C-VIII: 669 896,95 EUR. Pomoc ta została przekazana do dyspozycji spółki ÅI w dniu 30 września 2004 r.
- f) podwyższenie kapitału C-IX: 199 977,91 EUR. Pomoc ta została przekazana do dyspozycji spółki ÅI w dniu 16 czerwca 2005 r.
- g) podwyższenie kapitału C-IX: 234 961,43 EUR. Pomoc ta została przekazana do dyspozycji spółki ÅI w dniu 16 czerwca 2005 r.
- h) podwyższenie kapitału C-IX: 1 379 998,95 EUR. Pomoc ta została przekazana do dyspozycji spółki ÅI w dniu 15 lutego 2007 r.

- (139) Gwarancje kredytowe: element pomocy w przypadku wszystkich gwarancji oblicza się jako różnicę między

stopą referencyjną stosowaną jako punkt odniesienia dla kosztów finansowania, które musiałoby ponieść przedsiębiorstwo o sile finansowej porównywalnej do siły finansowej spółki ÅI bez gwarancji, z jednej strony, a stopą procentową uzyskaną dzięki gwarancji państwowej po uwzględnieniu wszystkich opłaconych stawek zgodnie z pkt 4.2 obwieszczenia dotyczącego gwarancji, z drugiej strony (jak zostało to szczegółowo wyjaśnione w motywach 66–80).

- a) Jeżeli chodzi o gwarancję G-I, element pomocy składa się z różnicy między stopą referencyjną stosowaną przy udzielaniu kredytu przedsiębiorstwu o ratingu określanym jako „niski (B)” i przy standardowym zabezpieczeniu a całkowitym kosztem finansowym kredytu objętego gwarancją (rozumianym jako suma stawek opłaconych z tytułu gwarancji oraz odsetek od udzielonego kredytu). Pomoc ta została przekazana do dyspozycji spółki ÅI w dniu 9 października 2003 r. (jak wyjaśniono w motywach 81 i 82). Od tej kwoty odejmuje się jednorazową opłatę z tytułu gwarancji w wysokości 19 500 EUR ⁽³⁹⁾.

- b) Jeżeli chodzi o gwarancję G-II, element pomocy składa się z różnicy między stopą referencyjną stosowaną przy udzielaniu kredytu przedsiębiorstwu o ratingu określanym jako „niski (B)” i przy standardowym zabezpieczeniu a całkowitym kosztem finansowym kredytu objętego gwarancją (rozumianym jako suma stawek opłaconych z tytułu gwarancji oraz odsetek od udzielonego kredytu). Pomoc ta została przekazana do dyspozycji spółki ÅI w dniu 2 listopada 2004 r. Od tej kwoty odejmuje się jednorazową opłatę z tytułu gwarancji w wysokości 2 900 EUR ⁽⁴⁰⁾.

- c) Jeżeli chodzi o gwarancję G-III, element pomocy składa się z różnicy między stopą referencyjną stosowaną przy udzielaniu kredytu przedsiębiorstwu o ratingu określanym jako „zadowalający (BB)” i przy standardowym zabezpieczeniu a całkowitym kosztem finansowym kredytu objętego gwarancją (rozumianym jako suma stawek opłaconych z tytułu gwarancji oraz odsetek od udzielonego kredytu). Pomoc ta została przekazana do dyspozycji spółki ÅI w dniu 13 grudnia 2005 r. Od tej kwoty odejmuje się jednorazową opłatę z tytułu gwarancji w wysokości 6 500 EUR ⁽⁴¹⁾.

- (140) Dokładna łączna kwota pomocy, którą należy odzyskać, zostanie określona przez władze fińskie we współpracy z Komisją w ramach procedury odzyskiwania i zgodnie z metodą opisaną w motywach 138–139 powyżej. Ustalona kwota pomocy powiększa się o odsetki naliczone od dnia, w którym pomoc została przekazana do dyspozycji beneficjenta, do dnia jej odzyskania. Komisja wzywa władze fińskie, zgodnie z podjętym przez nie zobowiązaniem do lojalnej współpracy, do podjęcia wspólnych działań w celu ustalenia dokładnej kwoty pomocy, którą należy odzyskać,

⁽³⁹⁾ Zob. motyw 81 i przypis 25.

⁽⁴⁰⁾ Zob. motyw 83 i przypis 26.

⁽⁴¹⁾ Zob. motyw 85 i przypis 27.

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Podwyższenie kapitału poprzez zastrzyk kapitałowy w wysokości 84 094,39 EUR, przyznany przez Finlandię na rzecz spółki Ålands Industrihus AB w dniu 18 czerwca 1997 r., nie stanowi pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Artykuł 2

Środki pomocy państwa wymienione w sekcji 8.2 niniejszej decyzji przyznane przez Finlandię w sposób niezgodny z prawem, z naruszeniem art. 108 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, na rzecz spółki Ålands Industrihus AB, są niezgodne z rynkiem wewnętrznym.

Artykuł 3

1. Finlandia odzyskuje od beneficjenta pomoc państwa, o której mowa w art. 2.
2. Do kwot podlegających zwrotowi dolicza się odsetki za cały okres poczynawszy od dnia, w którym pomoc została przekazana do dyspozycji beneficjenta, do dnia jej faktycznego odzyskania.
3. Odsetki nalicza się narastająco zgodnie z przepisami rozdziału V rozporządzenia Komisji (WE) nr 794/2004.
4. Finlandia anuluje wszystkie dotychczas niezrealizowane wypłaty pomocy, o której mowa w art. 2, ze skutkiem od daty przyjęcia niniejszej decyzji.

Artykuł 4

1. Odzyskanie pomocy, o której mowa w art. 2, odbywa się w sposób bezzwłoczny i skuteczny.

2. Finlandia zapewnia wykonanie niniejszej decyzji w terminie czterech miesięcy od daty jej notyfikacji.

Artykuł 5

1. W terminie dwóch miesięcy od daty notyfikacji niniejszej decyzji Finlandia przekazuje Komisji następujące informacje:
 - a) łączną kwotę (kwota główna i odsetki od zwracanej pomocy), do odzyskania od beneficjenta;
 - b) szczegółowy opis środków już podjętych oraz środków planowanych w celu wykonania niniejszej decyzji;
 - c) dokumenty potwierdzające, że beneficjentowi nakazano zwrot pomocy.

2. Do momentu całkowitego odzyskania pomocy, o której mowa w art. 2, Finlandia na bieżąco informuje Komisję o kolejnych środkach podejmowanych na szczeblu krajowym w celu wykonania niniejszej decyzji. Na wniosek Komisji Finlandia bezzwłocznie przedstawia informacje o środkach już podjętych oraz środkach planowanych w celu wykonania niniejszej decyzji. Finlandia dostarcza również szczegółowe informacje o kwocie pomocy oraz odsetkach już odzyskanych od beneficjenta.

Artykuł 6

Niniejsza decyzja skierowana jest do Republiki Finlandii.

Sporządzono w Brukseli dnia 13 lipca 2011 r.

W imieniu Komisji
Joaquín ALMUNIA
Wiceprzewodniczący

ZAŁĄCZNIK

Informacje dotyczące otrzymanych, pozostałych do odzyskania oraz już odzyskanych kwot pomocy

Tożsamość beneficjenta	Łączna kwota pomocy uzyskanej w ramach programu (*)	Łączna kwota pomocy podlegająca odzyskaniu (*) (Kwota główna)	Łączna kwota, która została już zwrócona (*)	
			Kwota główna	Odsetki od zwracanej pomocy

(*) W milionach waluty krajowej